

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

STOWARZYSZENIE
KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK
WSPARCIA
INICJATYW
POZARZĄDOWYCH
TŁOK

Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK

Raport z ewaluacji
Wieloletniego programu
współpracy samorządu
województwa kujawsko-
pomorskiego
z organizacjami pozarządowymi
na lata 2016-2020

Krzysztof Kanabaj

Joanna Kamińska

Badanie sfinansowane ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

WSTĘP I METODOLOGIA BADANIA

Niniejszy raport przedstawia wyniki ewaluacji „Wieloletniego programu współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2016-2020”.

Program ten jest najważniejszym dokumentem rangi wojewódzkiej regulującym wzajemne relacje pomiędzy samorządem województwa a organizacjami pozarządowymi. W związku z tym kluczowe jest to, aby był on dostosowany do realnych potrzeb obu partnerów. Jednym z istotnych elementów tego procesu jest ewaluacja. Proces ewaluacji dokumentów strategicznych, takich jak program współpracy z organizacjami pozarządowymi, jest istotnym i pomocnym czynnikiem w ich implementacji. Pozwala on zweryfikować założone cele i zadania i w razie konieczności zmodyfikować je w kolejnych strategiach. Proces ten jest szczególnie ważny po zakończeniu programu, jako że pozwala na bardziej holistyczne spojrzenie na proces i jego zasadność.

Wieloaspektowa analiza wdrożenia strategii pozwoliła na ocenę strategii pod kątem jej skuteczności, trwałości oraz użyteczności. Dzięki temu możliwe jest wykorzystanie wniosków płynących z ewaluacji, zarówno tych pozytywnych, jak i negatywnych, do przygotowania dalszych dokumentów strategicznych (w tym rocznych i wieloletnich programów współpracy).

Przeprowadzona ewaluacja „Wieloletniego programu współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2016- 2020” (dalej jako WPW) miała charakter ewaluacji ex-post odbytej po zakończeniu programu. Celem ewaluacji była ocena stopnia realizacji celów i osiągniętych efektów realizacji programu. Ewaluacja pełni funkcję konkluzywną (podsumowanie efektów strategii) oraz formatywną (wysunięcie rekomendacji dla kolejnych WPW).

Ewaluacja odbyła się w oparciu o 3 kryteria:

- 1) skuteczność, rozumiana w ofercie jako ocena stopnia realizacji zakładanych celów;
- 2) użyteczność, oceniona w ramach oferty jako spełnienie oczekiwań beneficjentów i podmiotu wdrażającego (tj. NGO oraz samorządu);
- 3) trwałość, rozumiana jako ocena utrzymania efekty programu po zakończeniu jego realizacji.

Proces ewaluacji WPW uwzględnił zasadę triangulacji metodologicznej.

W badaniu zastosowano trzy metody pozyskiwania danych odnośnie wdrażania strategii.

Pierwszą z metod była analiza danych zastanych (*desk reaserch*). Wiele danych związanych z wdrażaniem programu mogło zostać pozyskanych ze źródeł wtórnych wskazanych w programie.

Zostały one poddane analizie badawczej. Analiza dokumentacji pozwoliła przede wszystkim na stwierdzenie stopnia osiągnięcia założonych w programie celów i działań.

Drugą z zastosowanych metod były badania ilościowe, ankietowe, z wykorzystaniem dwóch komplementarnych metod. Główną z nich było badanie CAWI (badanie za pośrednictwem kwestionariusza umieszczonego na stronie internetowej) oraz uzupełniająco CATI (badanie telefoniczne tym samym kwestionariuszem). Takie zróżnicowanie metod pozwoliło na uczestnictwo w badaniu organizacjom nieposiadającym dostępu do Internetu. Aby zachęcić organizacje do udziału w badaniu podjęty został telefoniczny oraz elektroniczny kontakt, mający na celu zachęcenie ich do uzupełnienia ankiety.

Badanie ilościowe zostało zrealizowane na próbie wyczerpującej (całościowej) organizacji pozarządowych z bazy zapewnionej przez Biuro Współpracy z NGO UM WK-P. Ograniczenie badanej populacji wynikało z tego, że baza UM WK-P zawiera organizacje, w przypadku których występuje największe prawdopodobieństwo współpracy z urzędem i znajomości jego działań oraz posiadania adekwatnej wiedzy. Rezygnacja z badania ogółu NGO z województwa była też uzasadniona z uwagi na realizację niedawnych (2019r.) wyczerpujących badań III sektora w województwie oraz istotne zwiększenie kosztów badania.

W badaniu wzięły udział 153 organizacje pozarządowe z obszaru całego województwa.

Trzecią z metod były wywiady IDI (indywidualne wywiady pogłębione): 8 wywiadów z osobami związanymi z WPW, w tym przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialnymi za realizację konkursów, przedstawicielami organizacji pozarządowych biorących udział w realizacji programu, osobami związanymi z przygotowaniem strategii. Badanie IDI posłużyło głębszej analizie wątków związanych z wdrażaniem programu współpracy.

STRESZCZENIE WYNIKÓW BADANIA

Wszystkie z założonych celów WPW udało się zrealizować. Pewnym problemem był brak jasnych i stopniowalnych kryteriów osiągnięcia celów w WPW, niewskazanie ich wartości docelowych, co utrudniło ocenę stopnia ich wykonania. W przypadku programu wieloletniego, skierowanego do wielotysięcznej populacji organizacji pozarządowych, sformułowanie mierzalnych celów jest wyzwaniem, możliwe są jednak rozwiązania, które sprawią, że cele zblizną się do reguły SMART np. wprowadzenie wartości docelowych typu wydatkowanie założone na poziomie 95% czy wysyłka newsletterów na poziomie min. 50 rocznie. Rekomendowane jest, aby dalsze programy wieloletnie zawierały cele z mierzalnymi wskaźnikami.

Analiza dokumentów zastanych ankiet i wywiadów pogłębionych wykazała, że cele zaplanowane w wieloletnim programie współpracy odpowiadają potrzebie wzajemnej współpracy samorządu wojewódzkiego z organizacjami pozarządowymi. Badani doceniają to, że wsparcie ma charakter zarówno finansowy, jak i merytoryczny oraz „logistyczny” (np. poprzez użyczenie pomieszczeń, pomoc w rekrutacji uczestników projektu).

Dobrze ocenione zostało wsparcie merytoryczne dla organizacji udzielane w ramach WPW, takie jak szkolenia czy też doradztwo. Należy rozwijać te typy działań i kierować je do wszystkich organizacji. Aby odpowiedzieć w pełni na ich potrzeby konieczna jest też kontynuacja realizacji cyklicznych diagnoz stanu kujawsko-pomorskich organizacji i na ich podstawie kierowanie odpowiedniego wsparcia do NGO. Istotne są również wzajemne standardy współpracy, które zostały opracowane i wdrożone w ramach WPW, wymagają jednak dalszego systematycznego przeglądu i aktualizacji. Działania takie pozwalają na budowanie lepszych wzajemnych relacji, również dzięki poznawaniu potrzeb i problemów organizacji.

Ważne jest także zapewnienie odpowiedniego wsparcia (m. in. doradczego i szkoleniowego) słabszym organizacjom tak, aby mogły się rozwijać dzięki WPW. Wsparcie to powinno być komplementarne wobec tego oferowanego przez inne podmioty. Badani widzą tu także przestrzeń do współpracy Urzędu Marszałkowskiego z powiatami.

Pozytywnie oceniono elektronizację otwartych konkursów ofert i odejście od dokumentacji papierowej. Rzeczą szczególnie wartą podkreślenia jest wysoki stopień wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na otwarte konkursy ofert. Wskazuje to na wysoką skuteczność procesu dystrybucji tych środków. Także możliwość dofinansowania wkładu własnego do projektów jest warta dalszego rozwoju i docenienia. Ilość środków przeznaczonych na ten cel utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie, co przy wysokim stosunku procentowym wysokości przyznanych dotacji na dofinansowanie wkładu własnego do wysokości, o jakie wnioskowały organizacje, tworzy pozytywny obraz tego działania – przy zastrzeżeniu, że jest to nadal relatywnie niskowy obszar: średnio tylko 8,5 organizacji rocznie skorzystało z tej możliwości. Wartym rozważenia byłaby zatem szersza promocja tego konkursu wśród organizacji pozarządowych.

Komponent ilościowy badania ewaluacyjnego pokazał, jak istotne były środki i wsparcie zapewniane w ramach „Wieloletniego programu współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2016-2020”.

Środki finansowe, zarówno w kontekście działalności statutowej, jak i codziennego funkcjonowania, są wskazywane jako jedna z najistotniejszych potrzeb NGO – ponad 70% organizacji uważa udzielanie wsparcia finansowego za główne zadanie dla Urzędu Marszałkowskiego wobec organizacji

pozarządowych. Również kontakty pomiędzy przedstawicielami obu sektorów dotyczą głównie obszaru dotacji.

Wzajemna komunikacja pomiędzy urzędem a NGO została oceniona pozytywnie. Warto podkreślić, że udzielanie informacji w opinii badanych organizacji zostało uznane za drugie – po udzielaniu wsparcia finansowego – najważniejsze zadanie dla Urzędu Marszałkowskiego.

Duża część badanych (78%) organizacji uczestniczy w otwartych konkursach ofert. Jako główne przyczyny nieuczestnictwa wskazywane są takie obszary, jak brak środków na wkład własny, brak pomysłów na projekt czy skomplikowane procedury. Jak wynika z badania, głównymi czynnikami, które mogłyby zachęcić organizacje do uczestnictwa są: rezygnacja z konieczności wnoszenia wkładu własnego, lepsza informacja oraz dłuższy czas na składanie wniosków.

Organizacje, które brały udział w otwartych konkursach ofert, pozytywnie oceniają swoją współpracę z Urzędem Marszałkowskim. Formalności związane z procesem składania wniosków zostały uznane za zrozumiałe i czytelne, co być może przekłada się na fakt, że zaledwie 30% organizacji korzysta z pomocy Biura Współpracy przy składaniu wnioski. Samo dofinansowanie uzyskane w ramach konkursów ma duże znaczenie dla badanych organizacji, a wynikające z niego działania w przypadku ponad połowy organizacji mają być kontynuowane. Spora część (81%) organizacji planuje dalsze aplikowanie o dotacje.

Nadal niewykorzystanym potencjałem wzajemnej współpracy pozostają umowy wieloletnie. Stanowią one wciąż niszowy element dofinansowań organizacji pozarządowych. Konkursy (w zaledwie dwóch kategoriach, w tym na wkłady własne) były ogłaszane w latach 2016-17. Problem finansowania działań jest jednym z najistotniejszych wskazywanych przez organizacje pozarządowe. W tym kontekście ważna jest również stabilność tego finansowania zapewniona przez umowy wieloletnie. Wraz z rozwojem całego trzeciego sektora będą w sposób naturalny pojawiały się coraz bardziej profesjonalne i przede wszystkim doświadczone organizacje pozarządowe. To właśnie dla nich szczególnie cenne będzie stabilne finansowanie umożliwiające dalszy rozwój.

W ramach konkursów funkcjonuje zasada premiowania NGO z powiatów charakteryzujących się niższą aktywnością – rozwiązanie to nie jest jednak w stanie zniwelować dysproporcji wśród beneficjentów *Wieloletniego programu*, widocznych zwłaszcza w kontekście terytorialnym: głównymi beneficjentami WPW pozostają organizacje z Bydgoszczy i Torunia. Wzrost zaangażowania organizacji z mniejszych ośrodków stanowi nadal istotne wyzwanie w kontekście kolejnych programów.

ANALIZA DESK RESEARCH

Wieloletni program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2016-2020 zakładał realizację 4 celów głównych oraz 16 celów szczegółowych. W ramach badania desk research skupiono się głównie na kryterium skuteczności, rozumianym jako ocena stopnia realizacji zakładanych celów. Warto zaznaczyć, że, podobnie jak w przypadku poprzedniego wieloletniego programu na lata 2011-2015, żaden z zakładanych celów nie posiadał zakładanej wartości docelowej wskaźników. Część z postawionych celów przyjmuje wartość 0-1 (np. czy wprowadzono generator ofert i sprawozdań – TAK/NIE), jednak w większości należałoby w przyszłości określić wartości docelowe. Bez nich ocena realizacji celów jest trudna do ewaluacji.

Poniższe zestawienie prezentuje podsumowanie osiągnięcia celów w ramach WPW.

Lp.	Cel	Stopień realizacji
Cel nr 1: Angażowanie społeczności lokalnych z zapewnieniem ich optymalnego rozwoju		
1	Zlecenie zadań publicznych, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego organizacji	Osiągnięty
2	Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie prawa miejscowego o charakterze wojewódzkim – strategii, programów, procedur itp.	Osiągnięty
3	Partnerskie określanie priorytetów konkursowych w rocznych programach współpracy	Osiągnięty
Cel 2 - Budowanie partnerskiej współpracy opartej o wzajemne zaufanie stron		
1	Stałe doskonalenie systemu informacji	Osiągnięty
2	Funkcjonowanie systemu konsultacji społecznych w wymiarze wojewódzkim programów strategicznych oraz priorytetów programów operacyjnych, w tym prowadzenie konsultacji drogą elektroniczną	Osiągnięty
3	Opracowanie we współpracy z Sejmikiem Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego (SOP) i Radą Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) oraz wdrażanie jasnych i obiektywnych zasad i standardów współpracy, na które składają się: Roczny program współpracy, Zasady organizacji konkursów, w tym oceny ofert	Osiągnięty
4	Prowadzenie cyklicznej diagnozy sytuacji trzeciego sektora (ilościowa i jakościowa) oraz wolontariatu w województwie Kujawsko-Pomorskim	Osiągnięty
5	Monitorowanie wykorzystania środków finansowych	Osiągnięty

Cel 3 - Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych		
1	Rozwój działalności o charakterze wspierającym dla organizacji pozarządowych (Centra Organizacji Pozarządowych, Ośrodki Wsparcia, usługi szkoleniowe, poradnicze i informacyjne)	Osiągnięty
2	Zwiększanie liczby zadań o charakterze wieloletnim	Osiągnięty
3	Dofinansowanie wkładów własnych organizacji do projektów finansowanych z innych źródeł	Osiągnięty
4	Udzielanie organizacjom wsparcia pozafinansowego	Osiągnięty
5	Wprowadzenie generatora ofert i sprawozdań	Osiągnięty
Cel nr 4: Wspieranie i promowanie współpracy organizacji pozarządowych		
1	Promowanie międzysektorowych projektów partnerskich	Osiągnięty
2	Wspieranie sieci i federacji organizacji pozarządowych	Osiągnięty
3	Promowanie idei współpracy, w tym tworzenia partnerstw wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych	Osiągnięty

Cel nr 1: Angażowanie społeczności lokalnych z zapewnieniem ich optymalnego rozwoju

1. *Cel szczegółowy: Zlecenie zadań publicznych, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego organizacji*

Liczba ogłoszonych konkursów, w tym liczba konkursów uwzględniających zróżnicowanie terytorialne

We wszystkich konkursach ogłaszanych w latach 2016-2020 uwzględniono zróżnicowanie terytorialne organizacji, przyznając preferencje, w tym punkty strategiczne, dla powiatów, z których w roku poprzednim złożono najmniej ofert. Cel zrealizowany.

W 2016 r. ogłoszono 25 konkursów, w 2017 – 28, w 2018 – 27, w 2019 – 28, w 2020 – 27. Odnotować można niepokojący trend spadku liczby złożonych ofert w ww. konkursach - z 1045 w 2016 r. do 825 w 2020 r. Od 2019 r. spada również jakość przygotowywanych ofert w kontekście odnotowywanych błędów formalnych: w l. 2016-2018 liczba ofert poprawnych formalnie pozostawała na poziomie pow. 80%, w 2019 r. spadła do 58%, w 2020 r. – do 49,82%. Wiązać się to może z wprowadzeniem w 2018 r. nowego narzędzia do składania ofert – generatora Witkac, obsługa którego dla części wnioskodawców może być wyzwaniem.

Docenić należy fakt, że znacząca część konkursów była ogłaszana na podstawie prowizorium budżetowego. Pozwoliło to na odpowiednio wczesne ogłoszenie konkursów i zapewnienie organizacjom minimum 21-dniowego terminu na składanie ofert.

Większość projektów była przekazywana organizacjom do realizacji w formie wsparcia (w więc częściowego dofinansowania realizacji zadania), a nie powierzenia – a tendencja ta nie zmieniała się na przestrzeni lat obowiązywania wieloletniego programu. W 2016 r. organizacjom powierzono realizację 2 projektów, wsparto – 544. W latach 2017 i 2018 liczba powierzonych zadań publicznych również wyniosła 2, w 2019 – 3, a w 2020 r. – 1.

Zmniejszała się liczba umów wieloletnich: stan wyjściowy w 2014 roku to 8 wieloletnich umów, natomiast od roku 2015 liczba ta spadała – w 2016 zawarto 2 umowy wieloletnie, w 2017 – 2, w 2018 – 0, w 2019 – 0, w 2020 r. – 0.

Liczba ofert złożonych przez organizacje z powiatów, z których w roku poprzednim złożono najmniej ofert i Liczba przyznanych dotacji na zadania, które otrzymały preferencje w konkursach uwzględniających zróżnicowanie terytorialne (np. punkty strategiczne)

W każdym z ogłaszanych konkursów składane były oferty z powiatów, z których w roku poprzednim złożono najmniej ofert. Zawsze też minimum dwa z nich otrzymywały dofinansowanie. Cele zrealizowane.

W przypadku analizowanych wskaźników pojawiły się duże fluktuacje liczby złożonych wniosków i przyznanych dotacji. W 2016 r. liczba ofert złożonych przez organizacje z powiatów, z których w roku poprzednim złożono najmniej ofert, wyniosła 13, a liczba przyznanych dotacji na zadania, które w otrzymały preferencje w konkursach uwzględniających zróżnicowanie terytorialne – 10. Rok później – w 2017 r. – liczba ta znacząco spadła (4 złożone oferty, 2 dofinansowane), by w roku 2018 wzrosnąć – organizacje z powiatów, z których w roku poprzednim złożono najmniej ofert, złożyły 59 ofert, przyznano im 22 dotacje. W 2019 r. liczba ofert z najmniej aktywnych powiatów wyniosła 8, liczba przyznanych dotacji – 5, a w 2020 r. odpowiednio 15 i 10.

Lista powiatów, w których organizacje pozarządowe wykazują się najniższym poziomem aktywności, wyrażającym się w liczbie składanych ofert, pozostawała w latach 2016-2020 w miarę stała. Następujące powiaty znalazły się na niej następującą ilość razy:

- Powiat wąbrzeski: 5
- Powiat radziejowski: 5
- Powiat grudziądzki: 3
- Powiat rypiński: 3

- Powiat mogileński: 1

2. *Cel szczegółowy: Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie prawa miejscowego o charakterze wojewódzkim – strategii, programów, procedur itp.*

Liczba aktów prawnych, programów, procedur, itp., w których tworzenie włączone zostały organizacje i Liczba organizacji zaangażowanych w ich tworzenie: a) zaproszonych przez samorząd, b) które zgłosiły się z własnej inicjatywy.

Cel osiągnięty. Organizacje były włączane w tworzenie aktów prawnych, programów, procedur itp., jednak liczba zaangażowanych organizacji oraz skonsultowanych dokumentów zmieniała się w poszczególnych latach. Najbardziej efektywny był pod tym względem rok 2016. W tworzenie różnego rodzaju aktów prawnych i programów zaangażowały się wtedy 44 organizacje, konsultując 8 dokumentów. Jednak już rok później liczba organizacji spadła do dziewięciu, w 2018 r. – do dwóch (w tym RDPP), w 2019 r. ponownie dwa podmioty, w tym RDPP (przy czym były one wyjątkowo efektywne, gdyż w 2019 r. uczestniczyły w procesie tworzenia w sumie aż 38 różnego rodzaju dokumentów). Rok 2020 to ponowny skok liczby organizacji: 31 NGOów włączyło się w tworzenie 4 dokumentów.

Zdecydowana większość organizacji biorących udział w tworzeniu aktów prawnych, programów, procedur itp. była zapraszana przez samorząd. Indywidualnie kierowane zaproszenia to efektywne narzędzie angażowania organizacji – w 2018 i 2019 r., gdy liczba organizacji włączonych w proces tworzenia dokumentów znacząco spadła, samorząd zaprosił do włączenia się w ww. proces tylko 1 organizację. Z kolei gdy liczba zapraszanych organizacji rosta, rosła też liczba NGO współtworzących programy, procedury itd. Z własnej inicjatywy na przestrzeni lat 2016-2019 zgłaszało się od 1 do 5 organizacji, w 2020 r. nie zgłosiła się zaś żadna.

3. *Cel szczegółowy: Partnerskie określanie priorytetów konkursowych w rocznych programach współpracy*

Liczba uwzględnionych opinii dot. priorytetów konkursowych

W r. 2016 uwzględniono 5 opinii organizacji pozarządowych dot. priorytetów konkursowych, w 2017 r. – osiem opinii. W l. 2018-2020 liczba uwzględnionych opinii dot. priorytetów konkursowych

wyniosła zero – w okresie tym, jak wyjaśnia Urząd Marszałkowski, nie zgłoszono żadnych uwag w tym zakresie.

Liczba zgłoszonych negatywnych opinii dot. priorytetów konkursowych

Organizacje pozarządowe nie zgłaszały negatywnych opinii dot. priorytetów konkursowych, z wyjątkiem roku 2017, kiedy takich stanowisk wpłynęło trzynaście.

Poproszony o komentarz w tej sprawie, Urząd Marszałkowski wyjaśnił, że w 2017 roku organizacje proponowały nowe rozwiązania, pojawiły się nowe obszary do współpracy ze strony NGO-sów – co mogło też przełożyć się na większą aktywność w zakresie konsultowania priorytetów konkursowych. Liczba zgłaszanych opinii zależy od wielu czynników zewnętrznych, na które samorząd często nie ma wpływu.

Cel 2 - Budowanie partnerskiej współpracy opartej o wzajemne zaufanie stron

1. Cel szczegółowy: Stałe doskonalenie systemu informacji

Liczba informacji przekazanych za pomocą newslettera i strony www

Biuro Współpracy realizuje stałą wysyłkę informacji do organizacji pozarządowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W latach 2016-2020 wysłano łącznie 440 maili (90 w 2016, 120 w 2017, 100 w 2018, 60 w 2019 oraz 70 w 2020 roku). Spadła jednak liczba odbiorców newslettera z 1500 w latach 2016/17 do 1350 w latach 2019/20. Na stronie internetowej www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl oraz www.bip.kujawsko-pomorskie.pl są zamieszczone istotne informacje. Jednak, podobnie jak w przypadku newslettera, również ich liczba spadła.

Poproszone o odniesienie się do tej sytuacji, Biuro Współpracy wskazało na fakt, że liczba zamieszczonych informacji, jak i wysłanych newsletterów, zależy od posiadanych wiadomości i próśb ze strony organizacji o zamieszczenie czy rozestanie materiału. Tak jak mniejsza liczba osób tworzących platformę wymiany informacji, są to czynniki najczęściej niezależne od Biura Współpracy i w głównej mierze mają na nie wpływ aspekty zewnętrzne.

Cel zrealizowany.

Liczba organizacji w bazie mailingowej Biura Współpracy

Liczba organizacji w bazie mailingowej Biura Współpracy stabilnie rośnie z roku na rok, wynosząc odpowiednio w 2016 roku – 1555 organizacji; w 2017 roku – 1597 organizacji; w 2018 roku - 1640 organizacji; w 2019 roku - 1678 organizacji; w 2020 roku - 1 705 organizacji.

Liczba organizacji i osób tworzących platformę wymiany informacji np. na portalach społecznościowych

Liczba organizacji, podobnie jak w przypadku ww. wskaźników, spadła ze 103 na początku programu (2016) do 83 na jego końcu (2020r.).

Liczba wejść na stronę Biura Współpracy

W przypadku tego wskaźnika pojawił się niepokojący trend istotnego spadku wejść na stronę Biura Współpracy. W latach obowiązywania programu liczba wejść spadła o ponad połowę z 265 328 w 2016 roku do 123 754 w 2020 roku.

Poziom zadowolenia użytkowników z jakości strony Biura Współpracy

Badanie poziom zadowolenia użytkowników z jakości strony Biura Współpracy odbyło się w latach 2018 i 2020. W obu przypadkach jakość strony oceniona została pozytywnie.

2. *Cel szczegółowy: Funkcjonowanie systemu konsultacji społecznych w wymiarze wojewódzkim programów strategicznych oraz priorytetów programów operacyjnych, w tym prowadzenie konsultacji drogą elektroniczną*

W sumie podczas obowiązywania programu współpracy skonsultowano 109 dokumentów. Zgłoszono do nich 259 uwag¹, z czego uwzględnionych zostało 166 (64,09%), a odrzuconych 92 (35,52%)².

Wykaz głównych konsultowanych przez organizacje pozarządowe dokumentów:

2016

- „Program Współpracy Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2017”,
- „Program rozwoju turystyki w województwie kujawsko-pomorskim”,
- „Zalecenia przy budowie dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim”.

Dokumenty dedykowane dla Lokalnych Grup Działania:

- „Warunki udzielenia wsparcia w ramach projektów własnych realizowanych przez LGD i grantowych z EFS (oś 11 RPO WK-P Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność)”,
- „Warunki udzielenia wsparcia na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD z EFS (oś 11 RPO WK-P Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność)”,

¹ Dane te są podane w przybliżeniu, wynika to z oparcia się na przybliżonych danych ze sprawozdań z WPW za lata 2016 i 2017.

² Brak sumowania się wartości. Wynika to z podania przybliżonych danych w sprawozdaniach z WPW za lata 2016 i 2017.

- „Warunki udzielenia wsparcia dla projektów realizowanych w ramach RLKS: grantowych, własnych realizowanych przez LGD oraz realizowanych przez podmioty inne niż LGD z EFRR”,
- „II cz. Podręcznika dla Lokalnych Grup Działania w zakresie realizacji instrumentu RLKS w WK-P”.

Przeprowadzono również konsultacje „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Kujawsko-Pomorskim na lata 2017-2020”.

2017

- „Regulamin przyznawania stypendiów dla uczniów w ramach projektu „Prymusi Zawodu Kujaw i Pomorza”,
- „Program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2017”,
- „Uchwała Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu docelowego i dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}”,
- „Plan działań promocyjnych w zakresie turystyki na 2018” - z przedstawicielami Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej, lokalnych organizacji turystycznych.

2018

- „Program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2019”,
- Uchwała w sprawie trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej oraz w sprawie wykonania „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż autostrady A1 od km 65 + 789 (granica województwa pomorskiego) do km 151 + 900 (węzeł Czerniewice)”.

2019

- „Program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2020”,
- Uchwały dotyczące obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych,
- Uchwały dotyczące programów z zakresu edukacji.

2020

- „Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2021-2026”,
- „Wieloletni program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2021-2025”,
- „Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku”,
- Prowadzono również konsultacje uchwał dotyczących obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych i uchwał dotyczących programów z zakresu edukacji.

Cel zrealizowany.

3. *Cel szczegółowy: Opracowanie we współpracy z Sejmikiem Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego (SOP) i Radą Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) oraz wdrażanie jasnych i obiektywnych zasad i standardów współpracy, na które składają się: Roczny program współpracy, Zasady organizacji konkursów, w tym oceny ofert.*

Cel zrealizowany - urząd dysponuje opracowywanymi programami współpracy (rocznymi i wieloletnimi), a także wypracował zasady organizacji konkursów, w tym oceny ofert.

Zasady i standardy współpracy wypracowano z SOP i RDPP w 2016 roku. Liczba obszarów, w których zastosowano standardy współpracy w latach 2016-17 wyniosła siedem, natomiast w latach 2018-20 osiem.

W części obszarów nie dokonano typowej standaryzacji, natomiast – według informacji udzielonych przez Biuro Współpracy – jest wiele standardów, które od lat funkcjonują w urzędzie np. ogłaszanie konkursów na podstawie przewidywanego budżetowego, organizacja szkoleń z obsługi systemu WITKAC przed ogłoszeniem konkursów czy też funkcjonujące rady dialogu międzysektorowego RDPP WK-P i SOP WK-P. Standardem stało się również funkcjonujące od wielu lat wsparcie quasi-instytucjonalne w postaci możliwości przeznaczenia na zakup materiałów i wyposażenia dla organizacji w ramach projektu środków do wysokości 30% przekazanej dotacji.

4. *Cel szczegółowy: Prowadzenie cyklicznej diagnozy sytuacji trzeciego sektora (ilościowa i jakościowa) oraz wolontariatu w województwie kujawsko-pomorskim*

W ramach konkursu nr 14/2019 zrealizowano badanie kondycji organizacji pozarządowych i sytuacji wolontariatu. Badanie zostało przeprowadzone w okresie od 15 kwietnia do 31 grudnia 2019 roku. W efekcie powstał ponad 80-stronicowy raport w formie elektronicznej³.

5. *Cel szczegółowy: Monitorowanie wykorzystania środków finansowych*

³ https://ngo.kujawsko-pomorskie.pl/upload/file/badania_analazy/raport_tlok_2019.pdf

Wykorzystanie środków finansowych w okresie obowiązywania programu współpracy było bardzo wysokie. W latach 2016-2019 przekraczało 99%, natomiast w 2020 roku spadły do poziomu 95% - co jednak wciąż jest bardzo wysoką wartością.

Wysokość środków podlegających zwrotowi z powodu niewłaściwego wykorzystania dotacji w latach 2016-2019 wynosiła ok. 20 tys. zł rocznie, natomiast w 2020 r. przekroczyła 500 tys. zł. Również w przypadku liczby umów rozwiązanych widzimy podobną tendencję. W 2016 roku rozwiązano 5 umów o łącznej wartości 65849,92 zł, w 2019 roku 4 umowy o łącznej wartości 25580 zł⁴. Natomiast w 2020 roku rozwiązano aż 49 umów o łącznej wartości 783455 zł.

Cel 3 - Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych

1. *Cel szczegółowy: Rozwój działalności o charakterze wspierającym dla organizacji pozarządowych (Centra Organizacji Pozarządowych, ośrodki wsparcia, usługi szkoleniowe, poradnicze i informacyjne)*

Liczba różnego rodzaju szkoleń utrzymywała się na relatywnie wysokim poziomie. W latach obowiązywania programu współpracy zostały zrealizowane następujące szkolenia:

- W 2016 roku zrealizowano 3 szkolenia/spotkania informacyjne związane z realizacją otwartych konkursów ofert, 9 szkoleń/spotkań informacyjnych w ramach działalności DROW, 4 szkolenia dla LGD. Cykliczne szkolenia pn. „Środa z funduszami” prowadzone przez PIFE.
- W 2017 roku zrealizowano 2 szkolenia zorganizowane przez Biuro Współpracy i 20 szkoleń zleconych organizacji/spotkania informacyjne związane z realizacją otwartych konkursów ofert, 10 szkoleń/spotkań informacyjnych i 5 wizyt studyjnych w ramach działalności ROPS, cykliczne szkolenia pn. „Środa z funduszami” prowadzone przez PIFE.
- W 2018 roku zrealizowano 1 szkolenie zorganizowane przez Biuro Współpracy i 26 szkoleń zleconych, 10 warsztatów, organizacja spotkań informacyjnych związanych z realizacją otwartych konkursów oraz 18 godzin doradczych (9 godzin : poradnictwo prawne, i 9 godzin księgowo). 2 szkolenia oraz 1 spotkanie prezydium sieci LGD z terenu Województwa Kujawsko-Pomorskiego realizowane przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- W 2019 roku zrealizowano 14 szkoleń zleconych oraz 14 konsultacji doradczych (10 konsultacji dwugodzinnych i 4 konsultacje jednogodzinne), 1-dniowe i 2-dniowe spotkanie warsztatowe w sprawie regrantingu, podczas którego powstała dokumentacja w zakresie

⁴ W latach 2017 i 2018 nie było przypadku rozwiązania umowy.

procedur aplikowania o środki i ich rozliczania. W związku z powstającą Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego odbył się 2-dniowy warsztat o tworzeniu strategii i roli organizacji w jej powstaniu.

- W 2020 roku 20 szkoleń zleconych oraz 24 konsultacji doradczych, 5 szkoleń z zakresu turystyki, 5 szkoleń z zakresu pomocy społecznej.

Liczba udzielanych informacji przez Biuro Współpracy w latach 2016 i 2017 była wysoka i wyniosła ok. 6000 porad telefonicznych rocznie. Natomiast w kolejnych latach wyraźnie się zmniejszyła wynosząc ok. 3000 porad w roku.

Liczba organizacji, które udzieliły wsparcia innym organizacjom z wykorzystaniem zasobów Urzędu Marszałkowskiego w postaci bezpłatnego użyczenia sali w latach 2016-2018 była stabilna i wynosiła 10 organizacji rocznie, w 2019 roku wzrosła do 17 organizacji, natomiast w 2020 roku ze względu na sytuację pandemiczną zawieszono użyczenia sali.

Cel zrealizowany.

2. Cel szczegółowy: Zwiększanie liczby zadań o charakterze wieloletnim

W 2016 roku ogłoszono 2 konkursy na zadania o charakterze wieloletnim (w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego oraz dofinansowania wkładu własnego do projektów realizowanych z udziałem środków grantodawcy zewnętrznego), zawarto 3 umowy wieloletnie (w tym 2 stanowiły kontynuację z 2015 r., 1 zawarta w 2016 r.) na łączną kwotę 169 390 zł.

W 2017 roku ogłoszono 2 konkursy (w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego oraz dofinansowania wkładu własnego do projektów realizowanych z udziałem środków grantodawcy zewnętrznego). Zawarto 7 umów wieloletnich (w tym dwie - kontynuacja z 2015 r. i 1 zawarta w 2016 r.), na łączną kwotę 281980.

W roku 2018 zawarto 3 umowy na zadania wieloletnie w ramach konkursu 13/2018.

W latach 2019-2020 nie zawarto umów wieloletnich. Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Biura Współpracy wynika to z kończącego się programu wieloletniego, dającego taką możliwość. Ponadto ilość umów wieloletnich zawieranych w poprzednich latach również nie stanowiła istotnej wielkości, mimo konkursów, które dawały taką możliwość.

Cel zrealizowany.

3. Cel szczegółowy: Dofinansowanie wkładów własnych organizacji do projektów finansowanych z innych źródeł

Wysokość środków przeznaczanych na dofinansowanie wkładów własnych dla organizacji utrzymywała się na relatywnie zbliżonym poziomie w czasie obowiązywania Wieloletniego Programu Współpracy. Wyniosła ona odpowiednio: 77463,75 zł w 2016 roku; 82996,63 zł w 2017 roku; 58271,77 zł w 2018 roku; 65 000,00 zł (w tym na rok 2019 46 828,00, kwota zabezpieczona na zadania wieloletnie z 2018 18 172,00) w 2019 roku oraz 82 000,00 zł w 2020 roku.

Liczba organizacji, które otrzymały dotację w ramach konkursu na dofinansowanie wkładu własnego przeważnie wynosiła około dziewięciu organizacji rocznie. Natomiast stosunek procentowy wysokości przyznanych dotacji na dofinansowanie wkładu własnego do wysokości, o jakie wnioskowały organizacje, w większości okresu obowiązywania strategii przekraczał 90%. Tylko w latach 2016 (45%) i 2019 (71%) był on niższy.

4. Cel szczegółowy: Udzielanie organizacjom wsparcia pozafinansowego

W 2016 roku udzielono wsparcia ok. 50 organizacjom pozarządowym poprzez m.in. nieodpłatne użyczenie sal konferencyjnych, przekazanie kilkudziesięciu publikacji pt. „O projekcie i wniosku” i „Ustawa o działalności pożytku publicznego z komentarzem”, materiałów konferencyjnych, gadżetów na cele konferencyjne, udzielenie wsparcia merytorycznego przy zakładaniu stowarzyszenia, fundacji itp.

W 2017 roku wsparto w podobnym zakresie ok. 50 NGO, a w 2018 roku - 17 organizacji. W 2019 roku udzielono wsparcia ok. 30 organizacjom pozarządowym, przy czym najczęstszą formą wsparcia było nieodpłatne użyczenie sal konferencyjnych (17), przekazanie materiałów konferencyjnych, zorganizowanie cateringu (8) oraz udzielenie wsparcia merytorycznego przy zakładaniu stowarzyszenia, fundacji (5).

W 2020 roku udzielono wsparcia 14 organizacjom pozarządowym (m.in. rekrutacja do projektów).

Cel zrealizowany.

5. Cel szczegółowy: Wprowadzenie generatora ofert i sprawozdań

Wprowadzono generator ofert i sprawozdań. W 2018 roku wdrożono nowe narzędzie, które zastąpiło poprzednie narzędzie do składania ofert i sprawozdań z wykonania zadania w wersji elektronicznej. W 2019 roku udoskonalono system, dostosowując go do zmian w przepisach wykonawczych (ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) oraz wprowadzono nowe funkcjonalności pozwalające na efektywniejsze jego wykorzystanie. W 2020 roku kontynuowano funkcjonalne udoskonalanie generatora – wprowadzono m.in. elektroniczne potwierdzenie złożenia oferty oraz możliwość wnioskowania o aneks w formie elektronicznej.

Cel zrealizowany.

Otwarte konkursy ofert

W czasie trwania WPW ogłoszono łącznie 157 konkursów, na które złożono w sumie 5760 ofert. Procent ofert poprawnych formalnie w latach 2016-18 był wysoki – średnio wynosił 85%. W dwóch ostatnich latach nastąpił istotny spadek liczby poprawnie wypełnionych ofert. W 2019 roku było to 58%, natomiast w 2020 już tylko 50%. Poproszeni o wyjaśnienie tego zjawiska, przedstawiciele Biura Współpracy wskazali na to, że poprawność formalna wniosków składanych przez NGO nie jest w pełni zależna od Biura Współpracy i zależy od wielu czynników, na które Biuro Współpracy nie ma wpływu. Urząd stara się stworzyć system wsparcia umożliwiający organizacjom poprawne złożenie oferty. Organizowane są szkolenia z zakresu wypełniania wniosku, lecz tylko część organizacji z nich korzysta, a te biorące udział również przyswajają wiedzę na różnym poziomie. Do systemu załączona jest instrukcja wypełniania oferty, która powinna stanowić ważną pomoc, na stronie ngo.kujawsko-pomorskie.pl znajdują się materiały ze szkoleń, w tym z logiki projektowej.

Przez większą część okresu obowiązywania WPW 2016-2020 średnia liczba zawartych umów w ramach otwartych konkursów wynosiła 547 umów rocznie. Jednak w 2020 roku, zapewne ze względu na ograniczenia związane z pandemią, liczba ta spadła do 399. W całym okresie funkcjonowania WPW podpisano 12 umów wieloletnich, co stanowi zaledwie 0,38% wszystkich umów.

Liczba zrealizowanych projektów nie różni się istotnie od liczby podpisanych umów, co jednoznacznie świadczy o wysokiej wydajności zarówno organizacji pozarządowych, ale również Urzędu Marszałkowskiego w realizacji projektów.

Liczba podmiotów, które złożyły ofertę w latach 2016-18, była relatywnie stała i wynosiła średnio 941 organizacji. Jednak od 2019 roku widać spadek w tym zakresie – ofertę złożyło 856 organizacji, a w 2020 r. 772 organizacje (jednak tutaj należy wziąć pod uwagę pandemię i ograniczenia, które spowodowała). Średnio połowa (56,5%) z aplikujących organizacji uzyskuje dofinansowanie.

W sumie wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania zlecane w trybie konkursowym w latach 2016-20 wyniosła 41 858 629,07 złotych, a średniorocznie 6 976 438,178.

Liczba zadań priorytetowych (obszarów pożytku publicznego), w których zarezerwowano środki na zlecenie zadań z pominięciem otwartego konkursu ofert pozostawała w stabilna w okresie obowiązywania WPW i wynosiła od 5 do 7 zadań rocznie. Natomiast liczba ofert złożonych w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert zwiększała się stabilnie od 2016 roku, kiedy to wyniosła 66 ofert, aż po 117 ofert złożonych w 2020 roku. Tak dynamiczny wzrost dotyczy również samej liczby podmiotów, które złożyły ofertę w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert, w 2016 roku było

ich 55, natomiast w 2020 roku już 109. Pomimo tego liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia, pozostaje relatywnie stabilna i wyniosła średnio 50 organizacji rocznie.

W tym okresie wybierano do realizacji średnio 53 projekty rocznie. Warty odnotowania jest bardzo wysoki poziom zawartych umów w stosunku do projektów wybranych do realizacji (100%). Podobnie liczba zrealizowanych projektów wyniosła prawie 100% (nie udało się zrealizować zaledwie 3 projektów, co stanowi 0,01% wszystkich podpisanych umów).

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania zlecane w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert zmieniała się w czasie obowiązywania programu współpracy. Wyniosła ona następująco: 374 219,00 zł w 2016 roku; 446 195,42 zł w 2017 roku; 255 822,00 zł w 2018 roku; 277 848,00 zł w 2019 roku; 354 956,00 zł w 2020 roku. Wysokość środków finansowych wykorzystanych na zadania zlecane w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert była zawsze bardzo wysoka – wyniosła średnio 98,5% w okresie obowiązywania WPW.

Cel nr 4: Wspieranie i promowanie współpracy organizacji pozarządowych

1. *Cel szczegółowy: Promowanie międzysektorowych projektów partnerskich*

Liczba działań promocyjnych

W 2016 r. zrealizowano 2 działania promocyjne, w 2017 – 12, w 2018 – 21, w 2019 – 17, a w 2020 – 55 (przy czym działanie promocyjne oznacza tu umieszczenie informacji na stronie internetowej na temat inicjatyw takich jak konkurs „Najlepszy Terapeuta Zajęciowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, „Rodzynki z Pozarządówki”, Konkurs o tytuł „Społecznika Roku” itp.)

Ponadto Biuro Współpracy stosowało inne sposoby promocji projektów partnerskich: w ocenach ofert wprowadzono kryteria premiujące partnerską realizację zadań, zarówno formalną, jak i nieformalną w postaci zaangażowania różnych środowisk w realizację projektu. Organizowano lub włączano się w organizację wydarzeń propagujących ideę współpracy, takich jak *Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego*, *Forum Gospodarcze w Toruniu Welcomomy* czy *Kujawsko-Pomorskie Forum Ekonomii Społecznej*. Program wieloletni wraz z jego uszczegółowieniem w postaci przygotowywanego co roku programu rocznego regulował zasady współdziałania władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Miał on na celu zapewnienie warunków do działania wyżej wymienionym podmiotom oraz podtrzymanie funkcjonującego od lat systemu współpracy

samorządu województwa kujawsko-pomorskiego i organizacji pozarządowych, działających na jego terenie, na zasadzie szeroko rozumianego partnerstwa.

Cel zrealizowany.

Liczba promowanych projektów międzysektorowych

Na stronie www w 2016 promowany był 1 projekt międzysektorowy, w 2017 - 19, w 2018 - 5, w 2019 - 2, w 2020 – 3, przy czym jako projekty międzysektorowe promowane były inicjatywy typu Wystawa Rękodzieła Artystycznego „My Też Potrafimy”, Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych”.

Cel *Promowanie międzysektorowych projektów partnerskich* w kontekście dobranych wskaźników można uznać za zrealizowany. Rekomendowane jest jednak wprowadzenie innych – oprócz zamieszczania informacji w aktualnościach o konkursach czy wydarzeniach – sposobów promowania projektów międzysektorowych np. pokazywanie dobrych praktyk współpracy międzysektorowej, wizyty studyjne do samorządów, na terenie których wdrażane są partnerskie działania podmiotów z różnych sektorów.

2. Cel szczegółowy: Wspieranie sieci i federacji organizacji pozarządowych

Liczba inicjatyw zrealizowanych przez sieci i federacje z wykorzystaniem wsparcia finansowego/pozafinansowego samorządu województwa

W 2016 r. zrealizowana została jedna inicjatywa sieci/federacji z wykorzystaniem wsparcia finansowego/pozafinansowego samorządu województwa. Podobnie w 2017 r. Natomiast w l.2018-2020 tego typu inicjatywy nie były wdrażane.

Poproszony o komentarz, dlaczego w l. 2018-2020 sieci/federacje nie zrealizowały żadnych inicjatyw z wykorzystaniem wsparcia finansowego/pozafinansowego samorządu województwa, Urząd Marszałkowski wyjaśnił, że wsparcie w 2016 i 2017 r. dotyczyło jedynej w tym okresie organizacji federacyjnej działającej w województwie, która we wskazanym okresie złożyła oferty w konkursach i otrzymała dofinansowanie, w kolejnych latach organizacja ta natomiast nie ubiegała się o dotacje.

Cel zrealizowany.

3. *Cel szczegółowy: Promowanie idei współpracy, w tym tworzenia partnerstw wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych*

Liczba działań promocyjnych

Realizowane były następujące działania promujące ideę współpracy, w tym tworzenia partnerstw wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych:

- W 100% konkursów w l. 2016-2020 zastosowano w ocenach ofert kryteria premiujące partnerską realizację zadań, zarówno formalną, jak i nieformalną w postaci zaangażowania różnych środowisk w realizację projektu.
- Organizowano spotkania Sejmiku Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz spotkania Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, sprzyjające wspieraniu rozwoju współpracy organizacji pozarządowych w wymiarze tak terytorialnym, jak i branżowym.

W 2016 r. odbyły się 4 spotkania Sejmiku Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz 5 spotkań Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Rok później, w 2017 r., SOP spotkał się trzy razy, a RDPP – cztery razy. W 2018 r. odbyły się 3 spotkania Sejmiku Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz 5 spotkań Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w 2019 r. – trzy spotkania SOP, pięć spotkań RDPP.

W roku 2020 odbyło się sześć spotkań Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Swoje działania zainicjował również Zespół Roboczy Sejmiku Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zespół w ramach swojej działalności prowadził inspirująco-motywacyjne grupy dla lokalnych aktywistów. Za pośrednictwem „social mediów” prezentował inicjatywy podejmowane przez NGO w środowiskach lokalnych, jako dobre praktyki. Z inicjatywy zespołu powstały także trzy Aktywatory Społeczne w powiatach: inowrocławskim, grudziądzkim i mogileńskim.

- Corocznie dofinansowywano zadanie propagujące ideę współpracy - Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Ta największa w regionie konferencja skierowana do III sektora jest okazją do spotkań, rozmów i dyskusji między organizacjami

pozarządowymi, jak i do wymiany wiedzy na ważne dla środowiska tematy. W roku 2020 z powodu pandemii wydarzenie się nie odbyło.

W ramach forum corocznie organizowano konkurs promujący działania wolontariackie – „Wolontariat w akcji”. W 2016 r. na forum przyznano również nagrody dla samorządów lokalnych w ramach konkursu „Proobywatelski Samorząd”, którego celem było przełamywanie stereotypizacji ról we współpracy NGO z jednostkami samorządu terytorialnego. Konkurs nie był jednak kontynuowany w kolejnych latach. Zbliżone cele ma organizowany nieprzerwanie od 2016 r. przez ROPS konkurs „Samorząd przyjazny ekonomii społecznej”. Jego głównym zadaniem jest rozwijanie zakresu i wymiaru współpracy samorządów gminnych i powiatowych z podmiotami ekonomii społecznej. W jego przeprowadzenie Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi nie jest jednak zaangażowane.

Oprócz Forum Współpracy Organizacji Pozarządowych, w latach 2016-2020 dofinansowywano również inne wydarzenia sprzyjające integracji III sektora m.in. Forum Gospodarcze w Toruniu („Welconomy Forum”) oraz Kujawsko-Pomorskie Forum Ekonomii Społecznej.

- Prowadzono kampanię „1% dla naszego regionu” – promowanie idei przekazywania 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych z regionu kujawsko-pomorskiego.
- Corocznie opracowywano program roczny współpracy z NGO, który regulował zasady współdziałania władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Miał on na celu zapewnienie jak najlepszych warunków do działania wyżej wymienionym podmiotom oraz podtrzymanie funkcjonującego od lat systemu współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego i organizacji pozarządowych, działających na jego terenie, na zasadzie szeroko rozumianego partnerstwa.

Liczbowe zestawienie działań promujących ideę współpracy, w tym tworzenia partnerstw wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych, dla poszczególnych lat wygląda następująco:

- 2016 r.: 24 konkursy, w których organizacje otrzymywały dodatkowe punkty za zawieranie partnerstw formalnych i nieformalnych, 1x kampania, 1x Forum, 1x wsparcie programu (wkład własny)

- 2017 r.: 28 konkursów, w których organizacje otrzymywały dodatkowe punkty za zawieranie partnerstw formalnych i nieformalnych, 1x kampania, 2x Forum, 1x wsparcie programu (wkład własny)
- 2018 r.: 27 konkursów, w których organizacje otrzymywały dodatkowe punkty za zawieranie partnerstw formalnych i nieformalnych, 1x kampania, 2x Forum
- 2019 r.: 28 konkursów, w których organizacje otrzymywały dodatkowe punkty za zawieranie partnerstw formalnych i nieformalnych, 1x kampania, 3x Forum
- 2020 r.: 27 konkursów, w których organizacje otrzymywały dodatkowe punkty za zawieranie partnerstw formalnych i nieformalnych, 1x kampania, 1x Forum

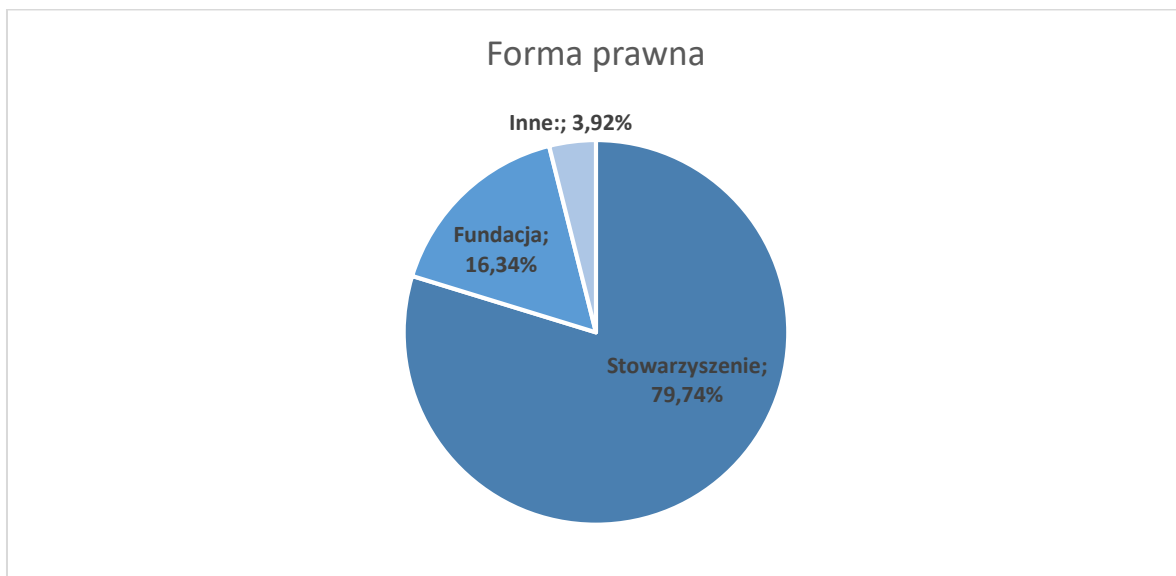
Rok 2020 ze względu na epidemię był rokiem szczególnym, dlatego też wiele zaplanowanych wcześniej do realizacji działań, skierowanych na szeroko rozumianą współpracę z organizacjami pozarządowymi zostało odwołanych bądź odbyło się online. Zarówno organizacje pozarządowe, jak i samorząd województwa dostosowały się do nowej rzeczywistości i współpraca obydwu sektorów była kontynuowana w nowych formach.

Cel Promowanie idei współpracy, w tym tworzenia partnerstw wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych został zrealizowany.

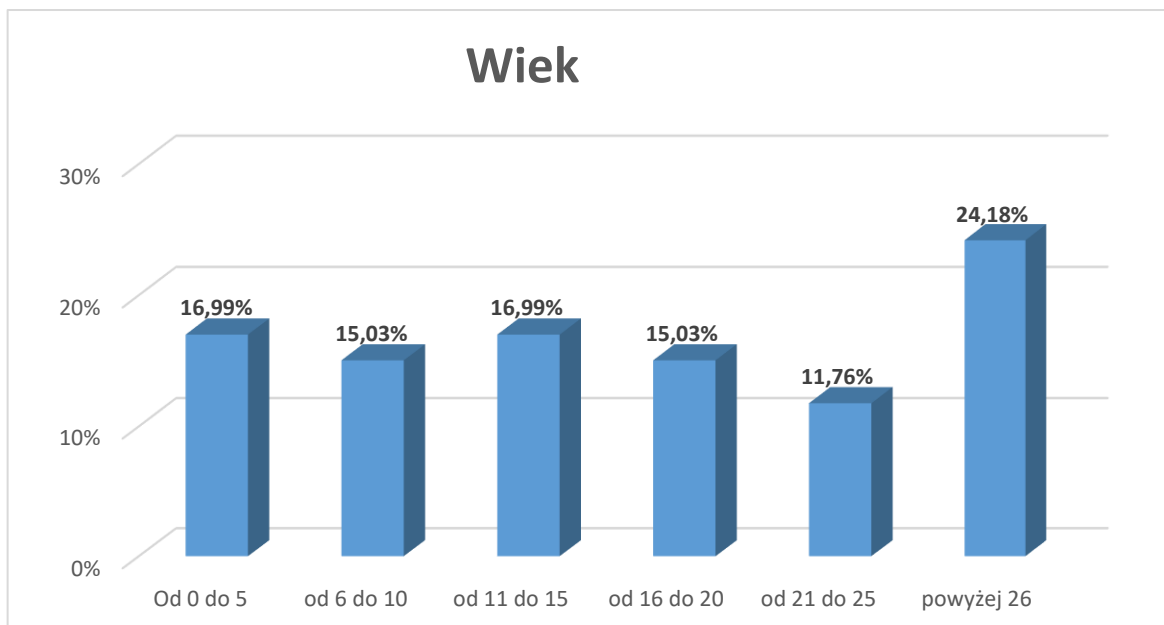
BADANIE ILOŚCIOWE

Charakterystyka badanych organizacji

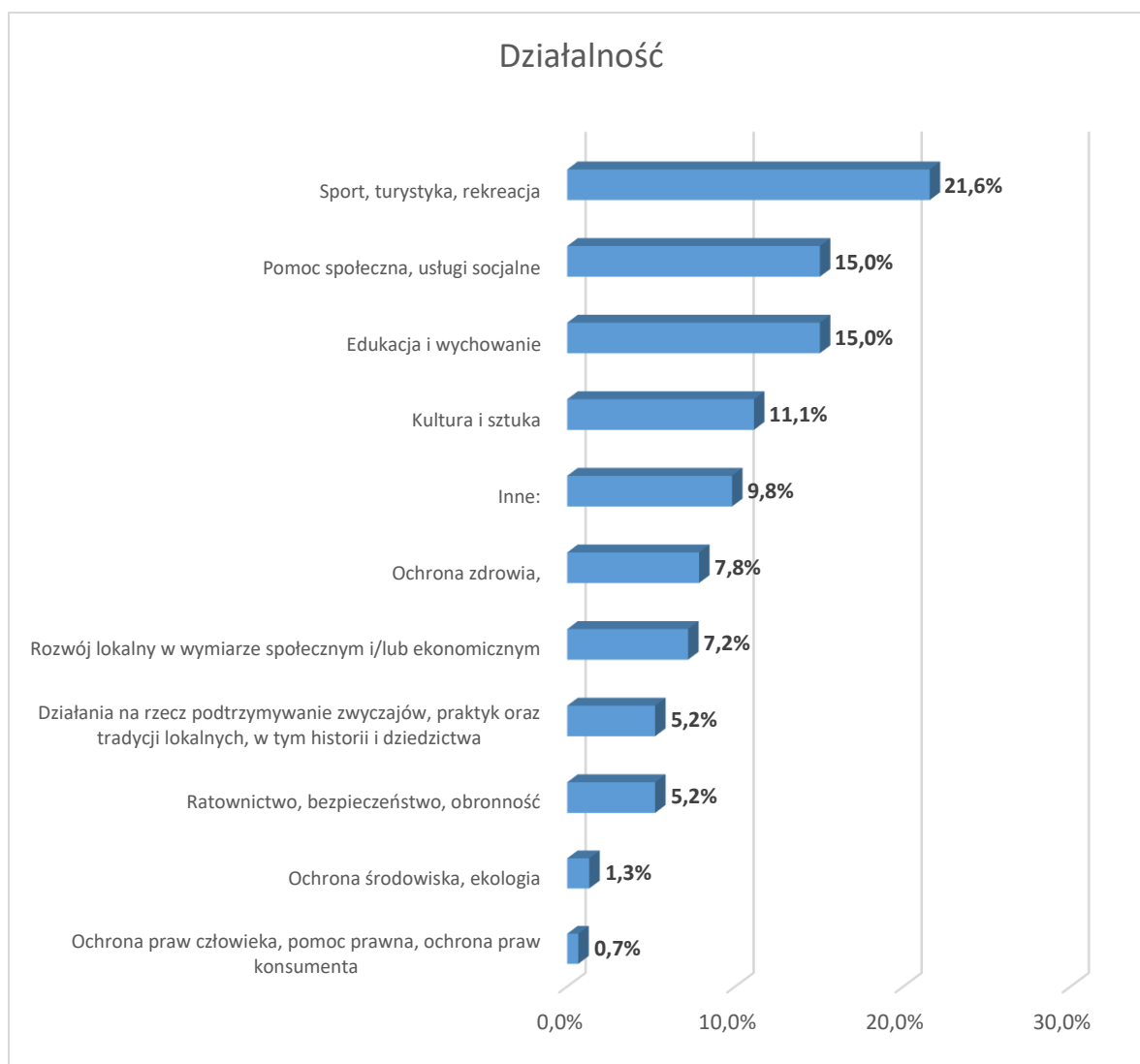
W badaniu ankietowym metodą CAWI wzięły udział 153 organizacje pozarządowe. Zdecydowaną większość z nich stanowiły stowarzyszenia – 79,7%, mniej licznie były natomiast reprezentowane fundacje (16,3%) oraz inne organizacje, takie jak związki stowarzyszeń, Uczniowskie Kluby Sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich, jednostki organizacyjne kościelnych osób prawnych. Jest to podział zbliżony do struktury wojewódzkiej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych w Kujawsko-Pomorskiem w 2020 roku wyniosła 6201, a fundacji – 1084. Daje to proporcję 85 do 15 procent, zbliżoną do rozkładu próby badania.

Organizacje biorące udział w badaniu można uznać za dojrzałe. Trochę ponad połowa z nich (50,1%) zadeklarowała funkcjonowanie ponad 16 lat, natomiast co czwarta powyżej 26 lat. Udział organizacji funkcjonujących w różnych przedziałach czasowych był jednak dosyć równomierny. W każdej kategorii wiekowej, poza najwyższą, wynosił blisko 15%.

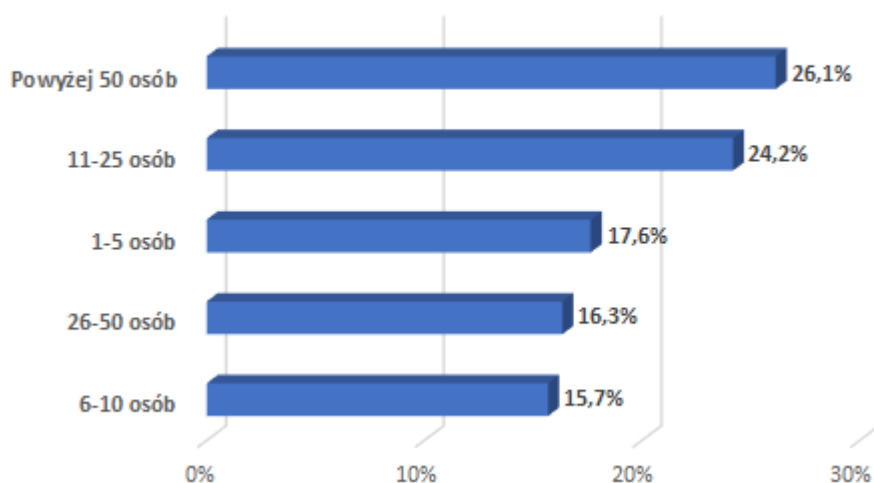

Najliczniej reprezentowane w badaniu były organizacje działające w obszarze sportu, turystyki i rekreacji – tematami tym zajmowała się co piąta przebadana organizacja. Kolejne miejsca zajęły pomoc społeczną, usługi socjalne oraz edukacja i wychowanie (15% wskazań). Część organizacji wskazała na kategorię „inne”, w której znalazły się m.in. rozwój i wsparcie organizacji obywatelskich, działalność charytatywna, prowadzenie świetlic środowiskowych – zajęcia pozalekcyjne, działalność na rzecz osób starszych, pomoc osobom z niepełnosprawnościami, profilaktyka zdrowia, wolontariat.

Przebadane organizacje angażują różną ilość osób w swoje działania (w tym członków, wolontariuszy oraz współpracowników). W co czwartej organizacji uczestniczy od 11 do 25 osób, w zbliżonej liczbie NGO działa ponad 50 osób. Organizacje o mniejszej liczbie uczestników, mieszczące się w przedziałach od 1 do 5 oraz od 6 do 10, stanowią około jedną trzecią wszystkich badanych organizacji.

Uczestnicy

W przypadku rozkładu terytorialnego badanych organizacji, najwięcej z nich pochodzi z największych miast województwa, zwłaszcza z Torunia (19%) oraz Bydgoszczy (15%).

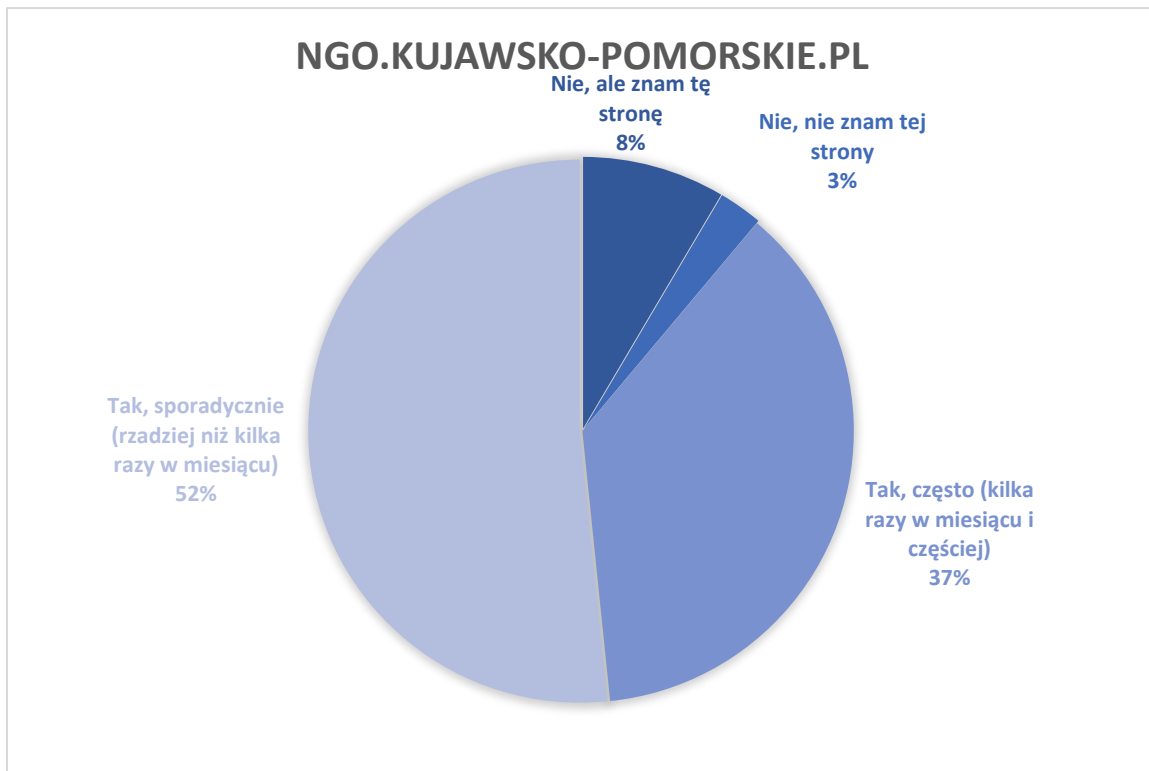
Powiat, w którym zarejestrowana jest organizacja	N	%
Toruń	29	19,0%
Bydgoszcz	23	15,0%
tucholski	12	7,8%
Grudziądz	7	4,6%
Włocławek	7	4,6%
brodnicki	7	4,6%
chełmiński	7	4,6%
toruński	7	4,6%
włocławski	7	4,6%
aleksandrowski	6	3,9%
bydgoski	6	3,9%
golubsko-dobrzyński	5	3,3%
inowrocławski	5	3,3%
lipnowski	4	2,6%
sępoleński	4	2,6%
świecki	4	2,6%
grudziądzki	3	2,0%
żniński	3	2,0%
mogileński	2	1,3%
radziejowski	2	1,3%
nakielski	1	0,7%
rypiński	1	0,7%
wąbrzeski	1	0,7%

Środki materialne na działalność są najistotniejszymi potrzebami organizacji. Badani wskazywali przede wszystkim na potrzebę środków finansowych na działania merytoryczne (82%) oraz na funkcjonowanie NGO (53%). Na dalszym miejscu znalazło się wyposażenie organizacji (40%) oraz lokal, w którym organizacja mogłaby działać (31%). Natomiast najistotniejszą potrzebą niematerialną przedstawiciele NGO jest zwiększanie wiedzy z obszaru pozyskiwania środków na działalność.

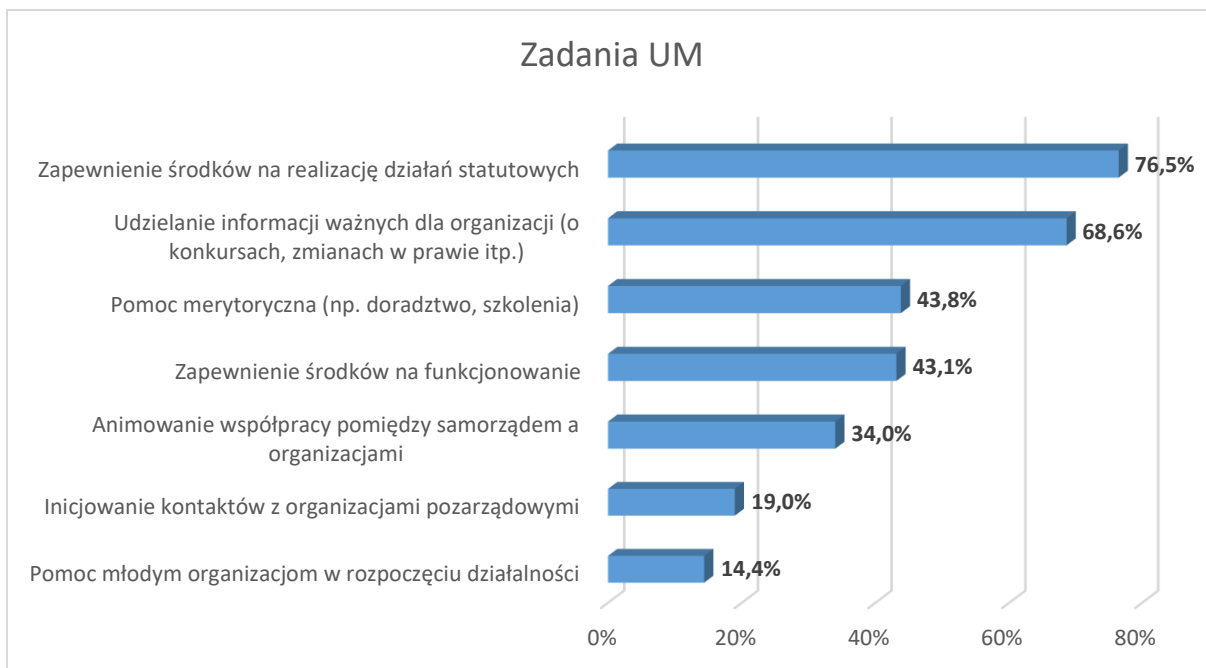

Kontakty z Urzędem Marszałkowskim

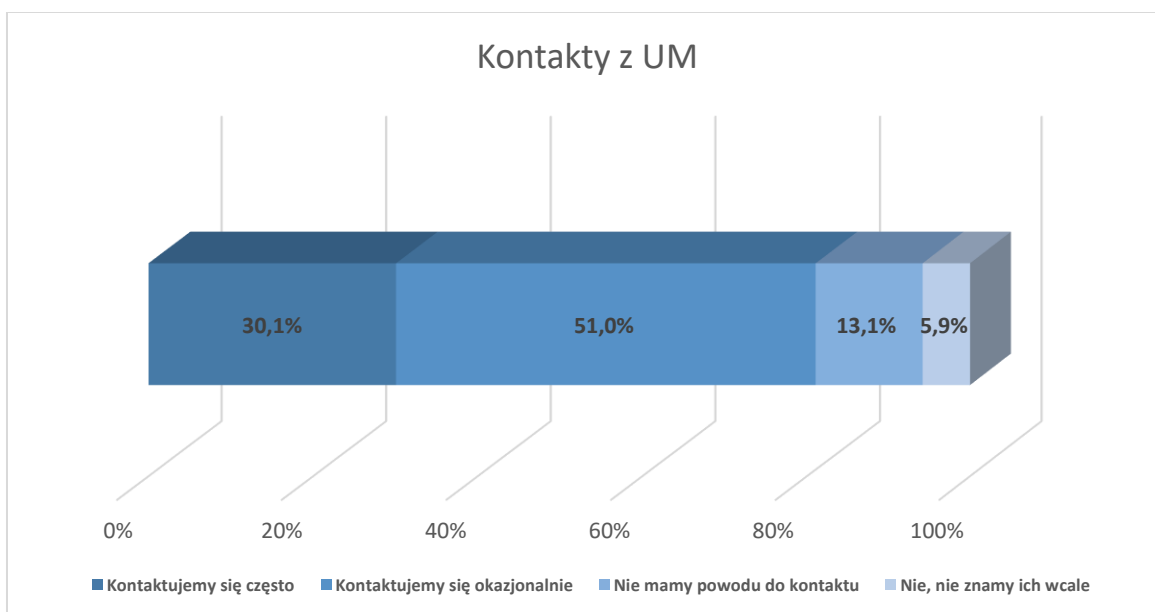
Zdecydowana większość (89%) badanych organizacji zna stronę www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl, prowadzoną przez Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, korzysta z niej jednak sporadycznie. Tak wysoki wynik jest zapewne wynikiem specyficznego doboru próby z NGO, które już mają kontakt z Urzędem Marszałkowskim.

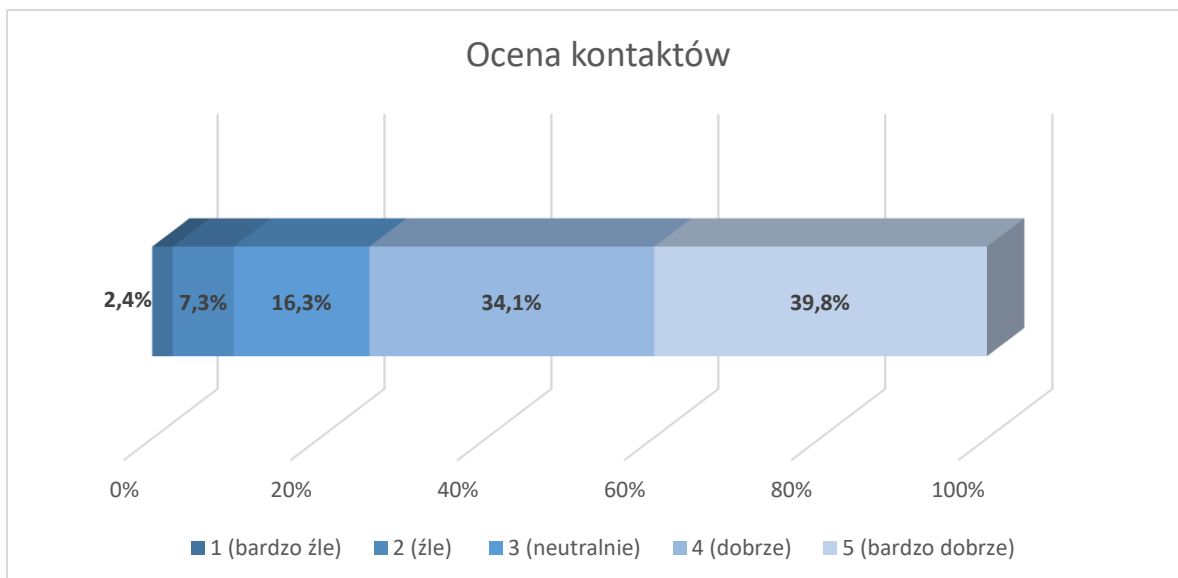
Zapytani, jakie zadania powinien realizować Urząd Marszałkowski wobec organizacji pozarządowych, zdecydowana większość organizacji wskazywała zapewnianie środków na działalność statutową (76,5%). Za ważną uznano funkcję informacyjną, na którą wskazało 67% badanych. Nieco mniejszą liczbę wskazań uzyskały natomiast takie zadania, jak: pomoc merytoryczna (44%), zapewnienie środków na funkcjonowanie NGO (43%) czy też animowanie współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi (34%).

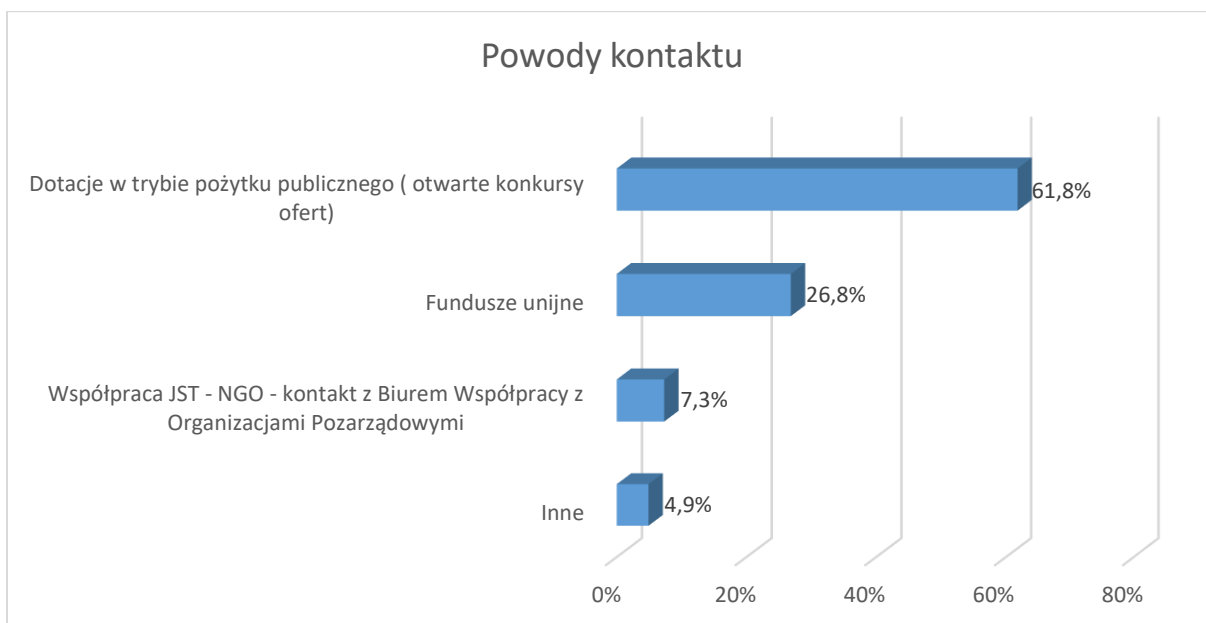
Zdecydowana większość badanych organizacji kontaktuje się z Urzędem Marszałkowskim często (30%) lub okazjonalnie (51%). Zaledwie 13% organizacji nie miało powodu do kontaktu, a 6% w ogóle nie zna urzędu.

Kontakty z Urzędem Marszałkowskim zostały ocenione pozytywnie przez większość badanych organizacji – 40% NGO oceniło kontakty bardzo dobrze, a 34% dobrze. 16% badanych wartościuje kontakty z urzędem neutralnie, a tylko 10% - negatywnie.

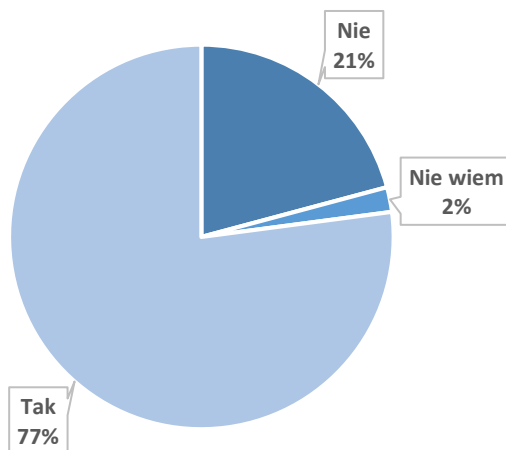

Zdecydowana większość kontaktów na linii UM – organizacje pozarządowe dotyczy funduszy, czy to w postaci dotacji w trybie pożytku publicznego (62%), czy funduszy unijnych (27%).

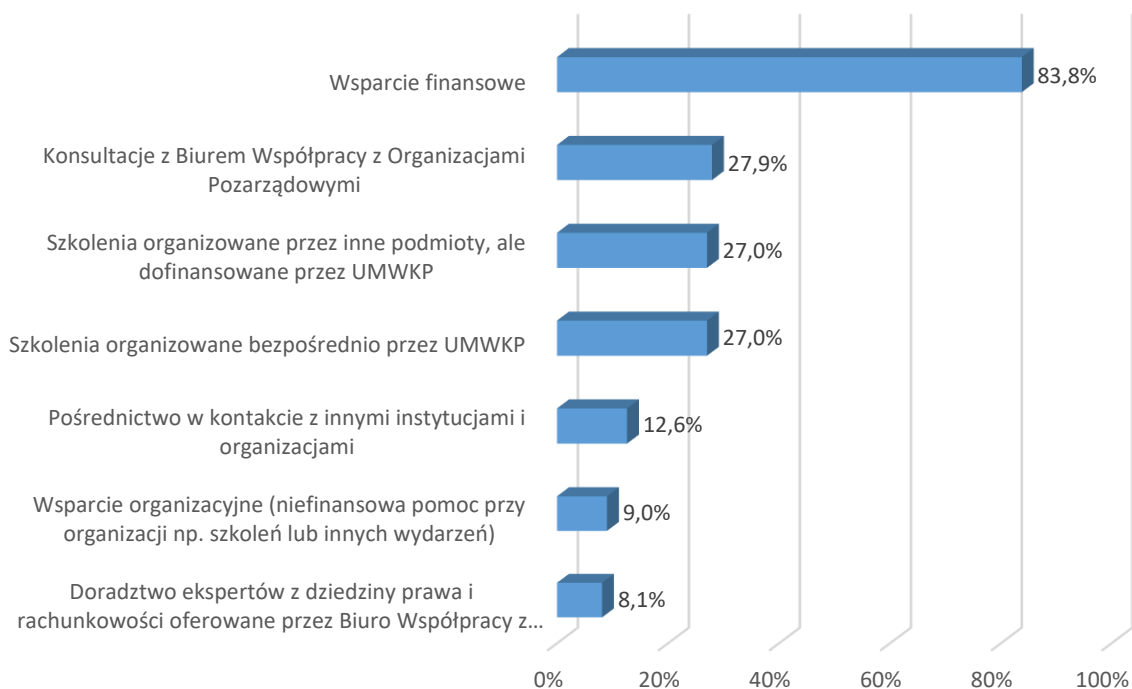
77% badanych organizacji korzysta ze wsparcia Urzędu Marszałkowskiego, zaledwie co piąty badany (21%) wskazał przy tym pytaniu odpowiedź negatywną.

Korzystanie ze wsparcia Urzędu Marszałkowskiego

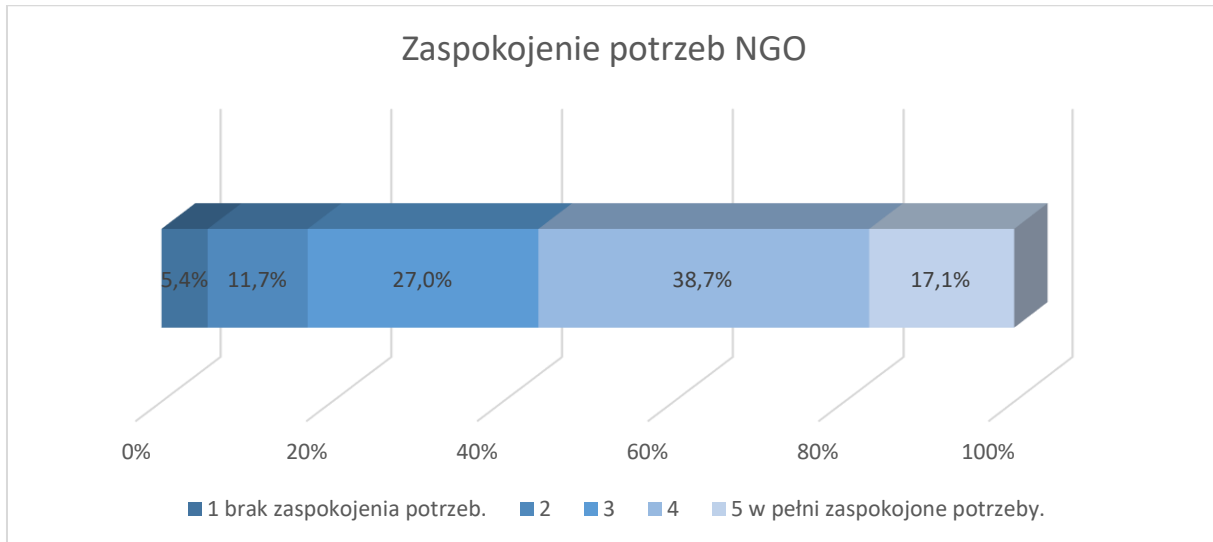

Z organizacji korzystających ze wsparcia zdecydowana większość skorzystała ze wsparcia finansowego (84%). Dalsze formy wsparcia posiadały zdecydowanie mniejszą liczbę wskazań: część organizacji skorzystała z konsultacji (28%) oraz szkoleń (27%). Najmniej organizacji wskazało na pośrednictwo w kontaktach (13%), wsparcie organizacyjne (9%) oraz doradztwo ekspertów (8%).

Rodzaj wsparcia

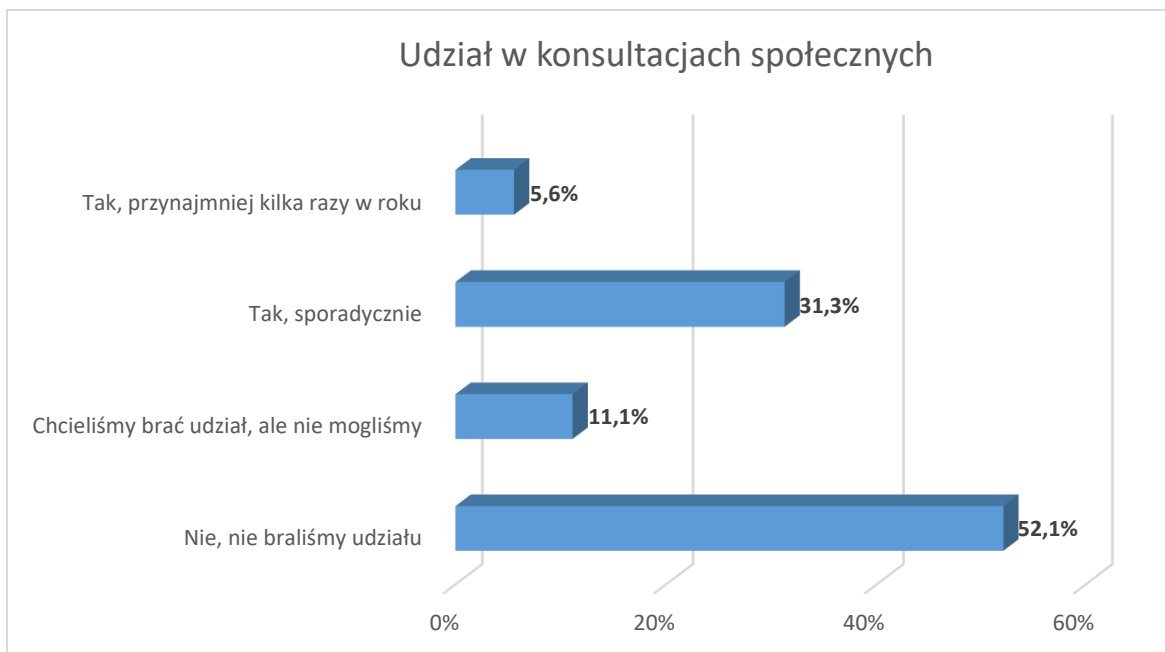

Organizacje, którym udzielono wsparcia, zostały również poproszone o ocenę tego, na ile zaspokoilo ono ich potrzeby. Badani mieli do dyspozycji skalę od 1 do 5, gdzie 1 oznacza brak zaspokojenia potrzeb, a 5 – w pełni zaspokojone potrzeby. Większość z badanych (56%) pozytywnie oceniła udzielone wsparcie. Ocenę pośrednią wskazało 27% organizacji, a negatywną 17%.

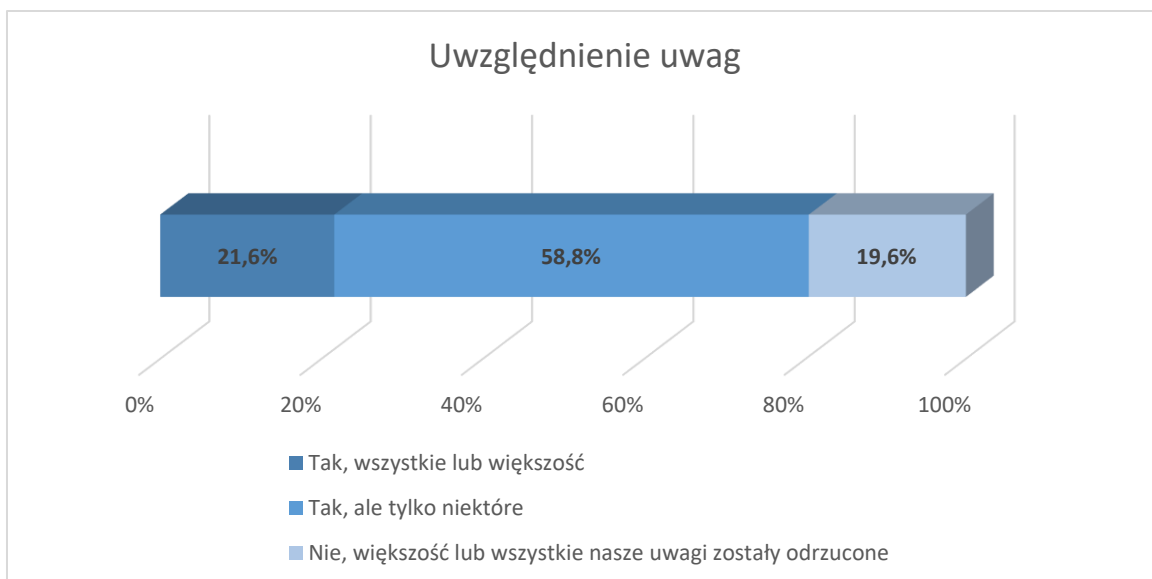

Konsultacje społeczne

Mniej niż połowa badanych (36%) organizacji brała udział w organizowanych przez Urząd Marszałkowski konsultacjach społecznych, z czego zaledwie niecałe 6% uczestniczyło w nich kilka razy w roku. Trochę ponad połowa (52%) nie brała w konsultacjach udziału w ogóle, natomiast część organizacji (11%) chciała wziąć udział, ale nie mogła.

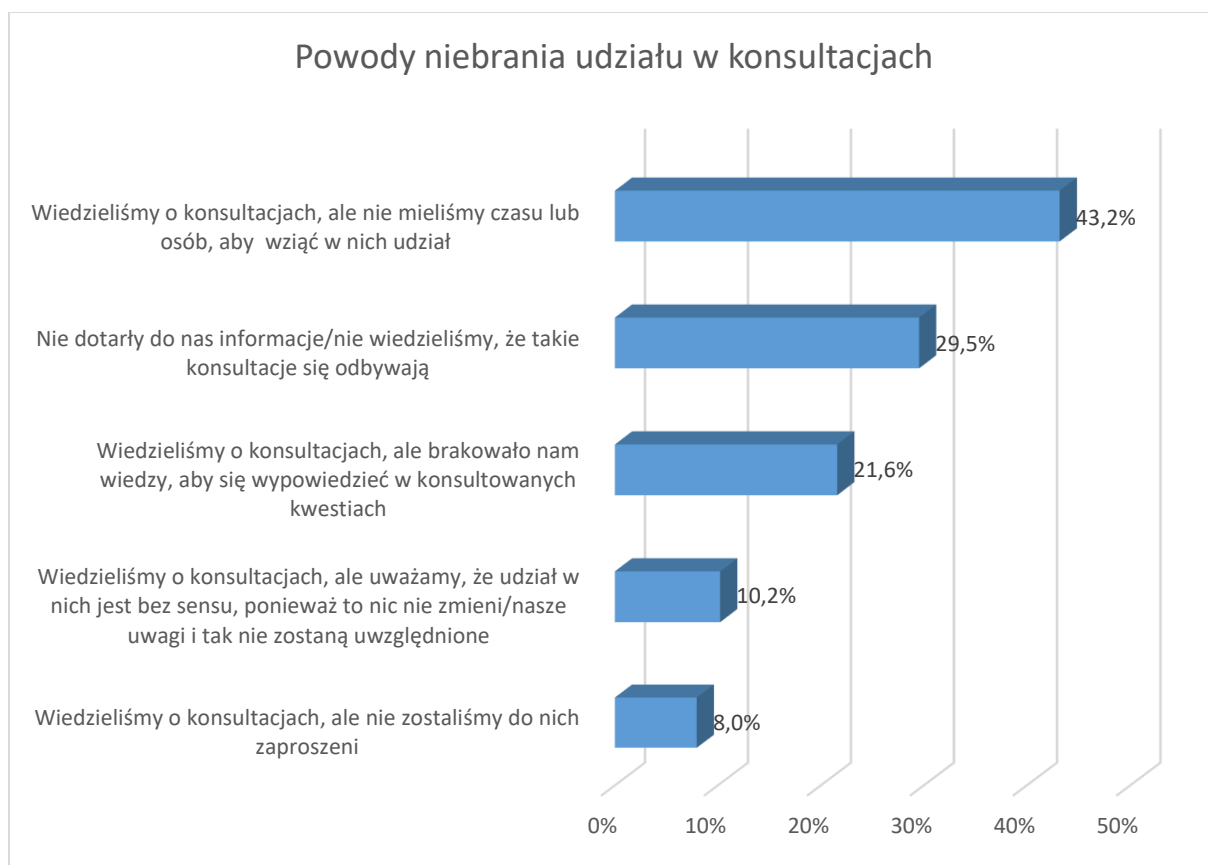

Z organizacji, które brały udział w konsultacjach, ponad połowa stwierdziła, że niektóre ich uwagi zostały uwzględnione. W przypadku co piątej (20%) organizacji większość lub wszystkie zgłoszone opinie zostały odrzucone.

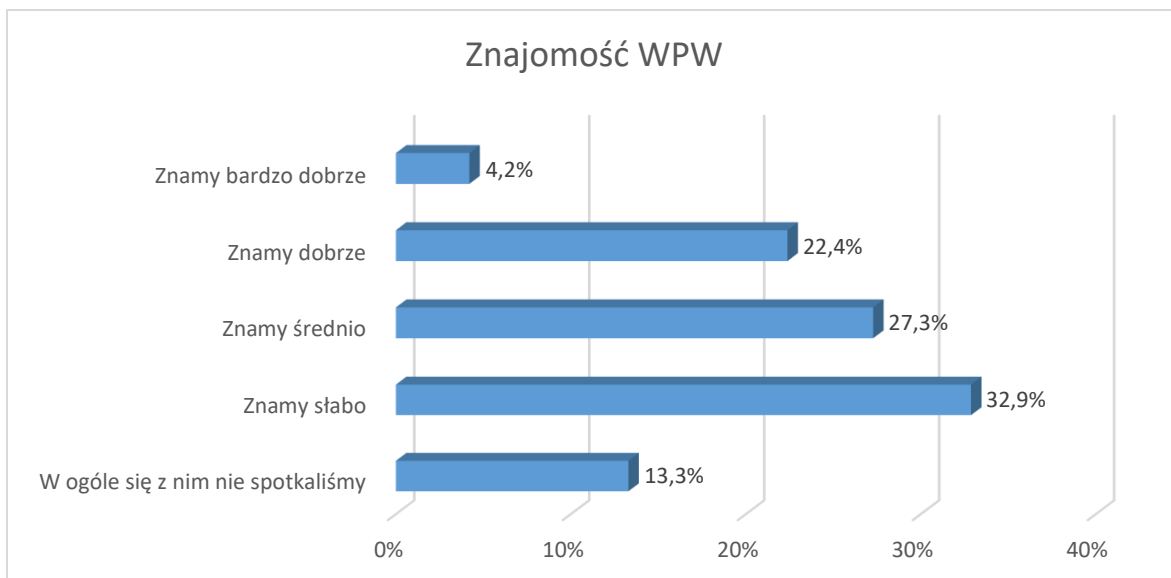
Organizacje, które nie brały udziału w konsultacjach, zostały zapytane o powody tego stanu rzeczy. Badani mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi. Najczęściej podawanym powodem był brak czasu (43%). Na dalszym miejscu znalazł się brak informacji na temat konsultacji (29%) oraz brak wiedzy merytorycznej do uczestnictwa w nich. Nieliczne organizacje wskazywały na brak sensowności udziału w konsultacjach (10%) oraz brak zaproszenia do udziału (8%).

Powody niebrania udziału w konsultacjach

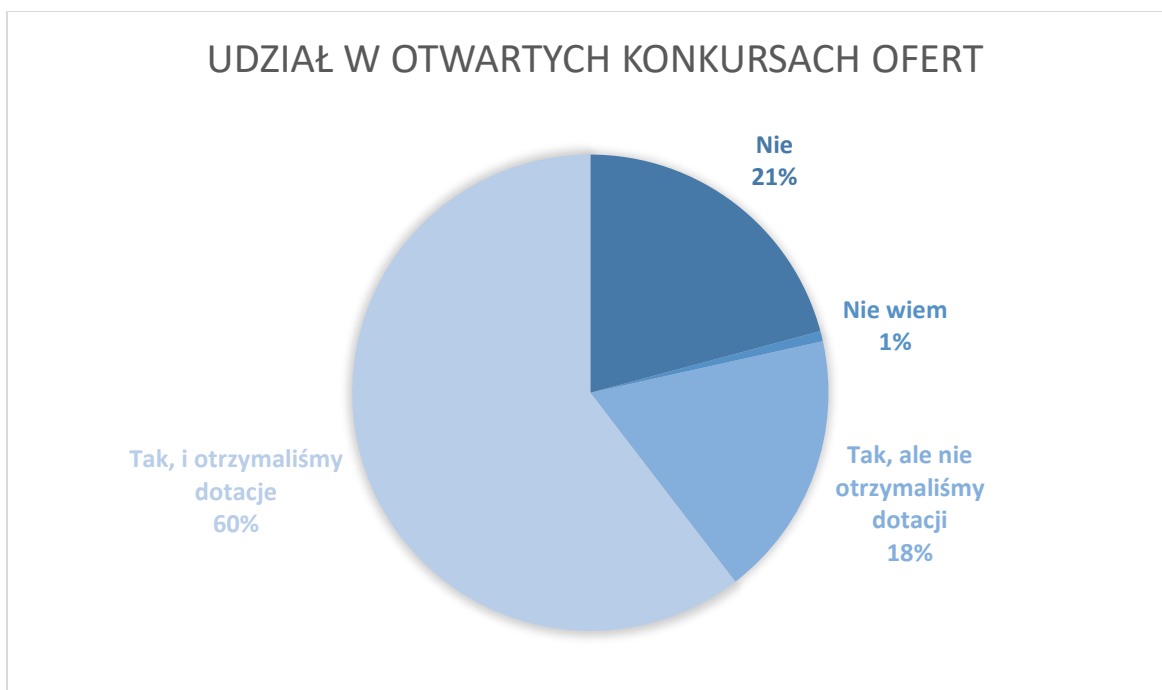

Znajomość wieloletniego programu współpracy

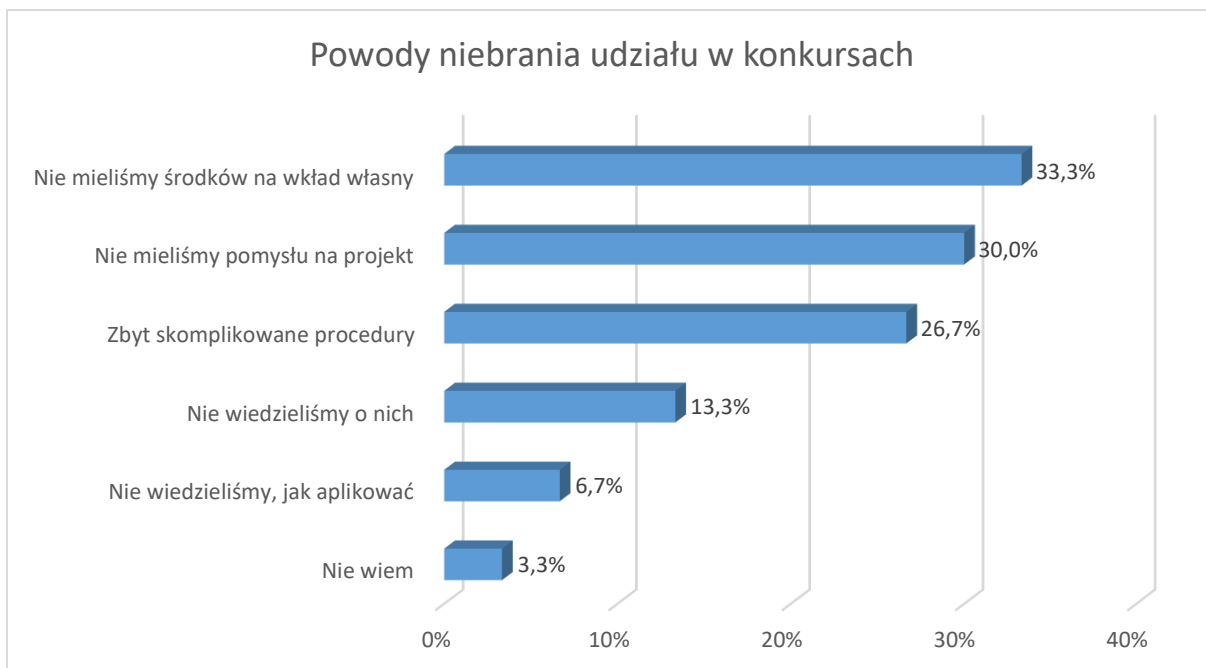
Aż 87% badanych organizacji wskazało, że spotkało się z wieloletnim programem współpracy, zaledwie 13% zadeklarowało brak znajomości tego dokumentu. Jednocześnie tylko 4,2% NGO zna program bardzo dobrze, a 22,4% - dobrze. 32,9% badanych organizacji przyznało, że spotkało się z programem, ale zna go „słabo”.

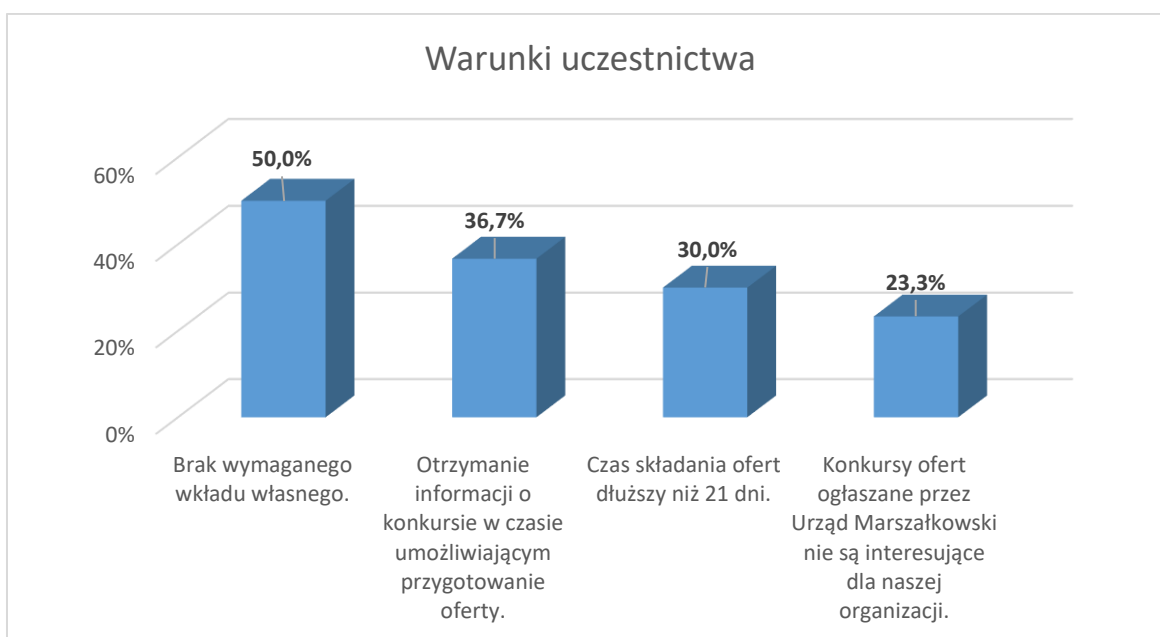
Zdecydowana większość (78%) badanych brała udział w otwartych konkursach ofert, z czego 60% otrzymało dotacje. 18% organizacji wystartowało w konkursach organizowanych przez różne wydziały Urzędu Marszałkowskiego, ale bez efektu w postaci przyznanej dotacji.

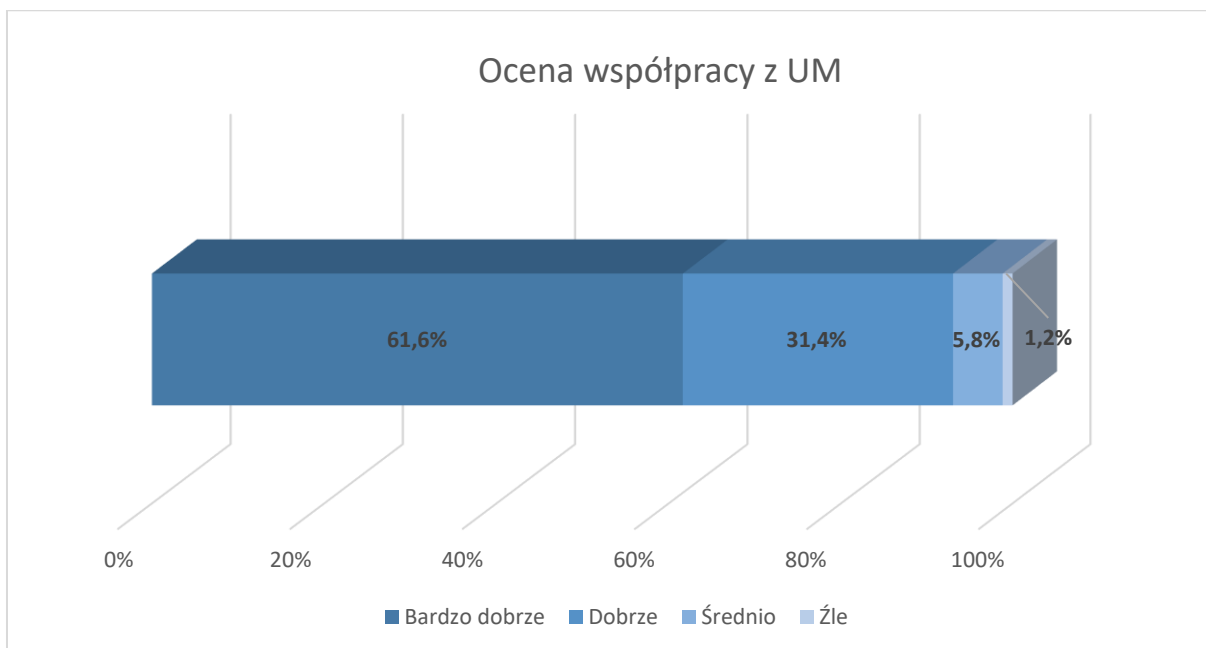
Zapytane o powody nieuczestniczenia w konkursach (można było wybrać dowolną liczbę odpowiedzi) organizacje najczęściej wskazywały na brak środków na wkład własny do projektu (33%). Kolejnym często wymienianym powodem był brak pomysłów na projekt (30%), zbyt skomplikowane procedury (27%). Najmniej badanych wskazało na brak wiedzy o samych konkursach (13%) oraz brak wiedzy o tym, jak aplikować (7%).

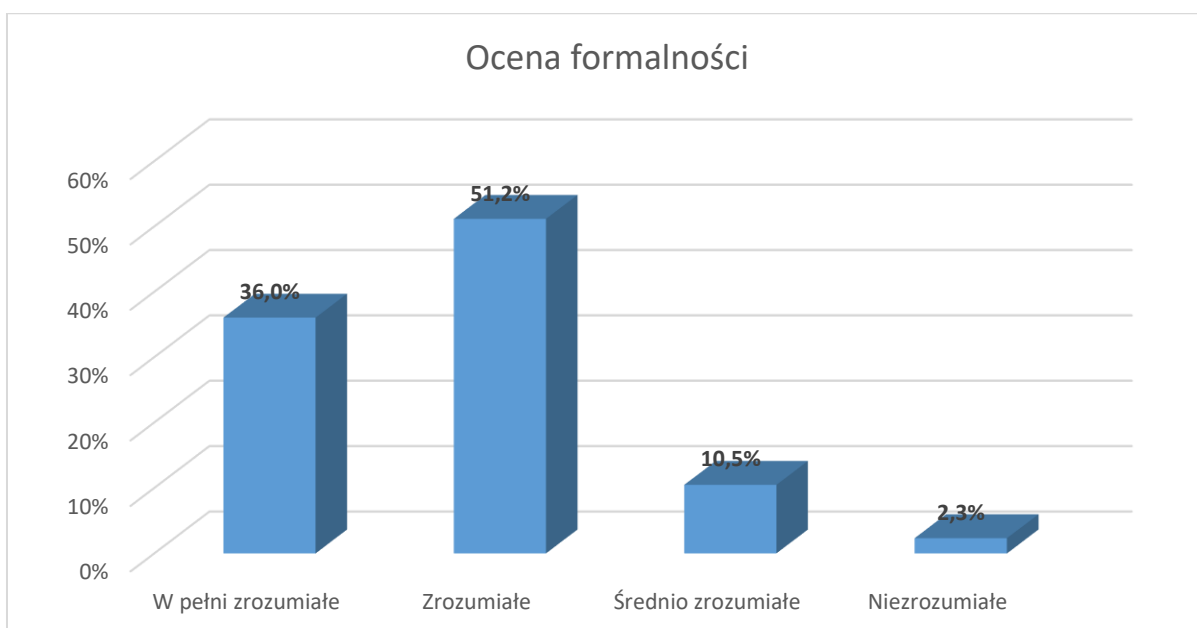
Organizacje niebiorące udziału w konkursach ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego zapytano również, pod jakim warunkiem zdecydowałyby się na udział. Najczęściej wskazywaną przesłanką był brak wkładu własnego – odpowiedź tę wybrała połowa badanych. Jako kolejny motywator ułatwiający podjęcie decyzji o udziale w konkursie wskazywano otrzymanie informacji o konkursie w czasie umożliwiającym przygotowanie oferty (37% odpowiedzi), dłuższy czas składania ofert (30%) oraz zmodyfikowanie tematyki konkursów, gdyż obecna nie jest dla nich interesująca (23%).

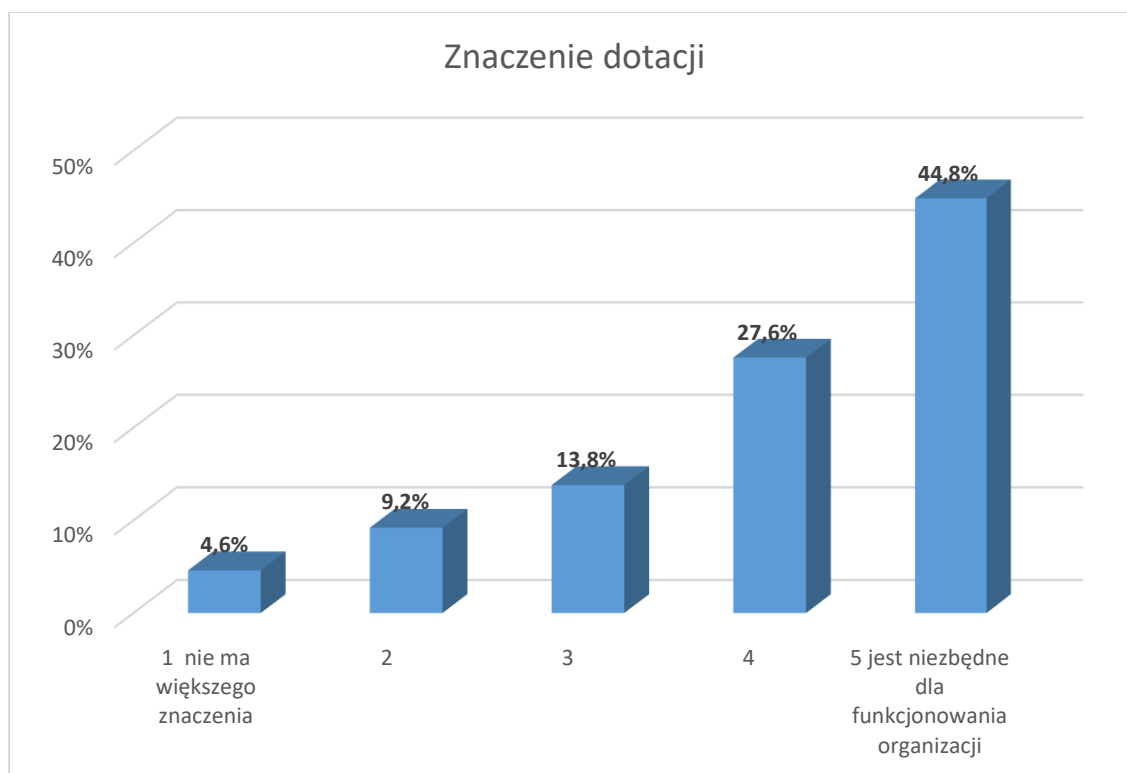
Organizacje biorące udział w konkursach poproszono o ocenę współpracy z Urzędem Marszałkowskim podczas realizacji projektu. Przedstawiciele NGO byli w tej sprawie prawie jednomyślni – aż 93% badanych oceniło tę współpracę dobrze, w tym 62% bardzo dobrze. Zaledwie 6% oceniło współpracę średnio, a 1% źle.

Zapytane o formalności związane z realizacją projektów, organizacje w większości oceniły je jako zrozumiałe (51%) lub w pełni zrozumiałe (36%). Niejasne są dla około 13% badanych – jako średnio zrozumiałe określiło je 11% organizacji, a 2% NGO ocenia je jako zupełnie niezrozumiałe.

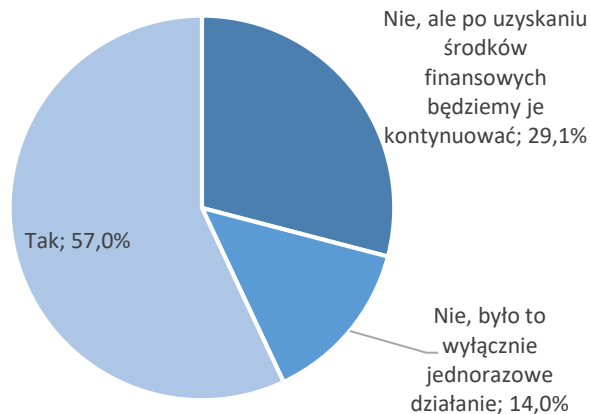

W ramach badania przedstawiciele NGO zapytano, czy dofinansowanie uzyskane ze strony Urzędu Marszałkowskiego ma znaczenie dla funkcjonowania ich organizacji. Oceny można było dokonywać na skali, gdzie „1” oznacza, że dotacja nie miała większego znaczenia w kontekście funkcjonowania całej NGO, a „5”, że była niezbędna dla funkcjonowania organizacji. Średnia ocena dla tego pytania to „4”. Sam rozkład odpowiedzi ma charakter wyraźnie rosnący w stronę najwyższej wartości oceny.

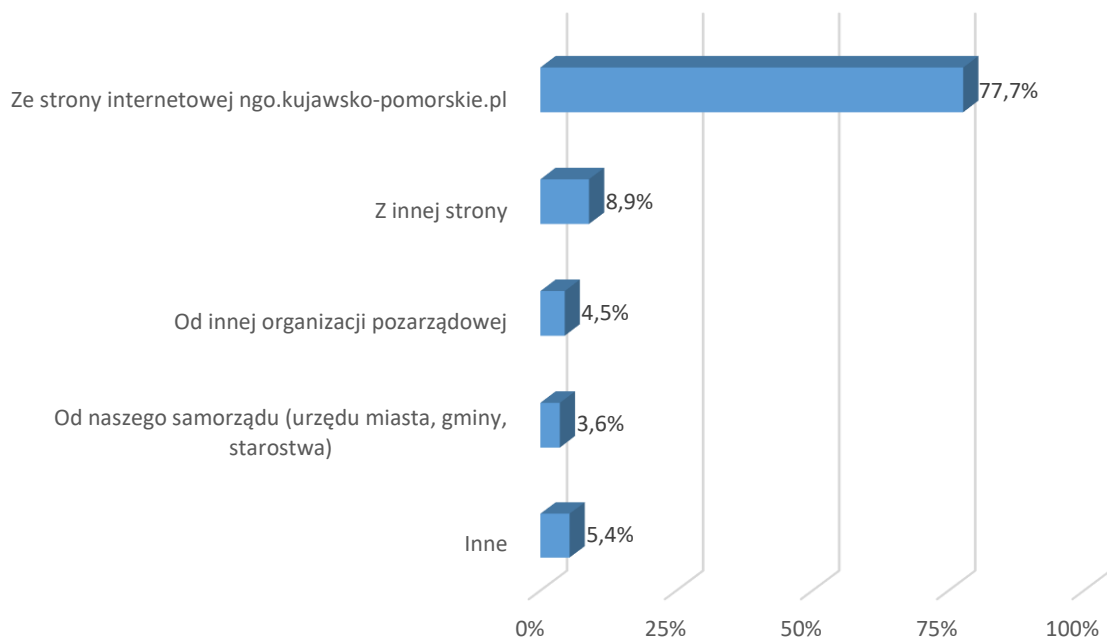
Ponad połowa (57%) badanych organizacji potwierdziła kontynuowanie działań dofinansowanych w ramach otwartych konkursów ofert Urzędu Marszałkowskiego. 29% organizacji stwierdziło, że działania będą kontynuowane po uzyskaniu środków finansowych. Zaledwie 14% z badanych organizacji zadeklarowało, że przeprowadzone działania miały charakter wyłącznie jednorazowy.

Kontynuacja działań

Przeważająca większość badanych organizacji (78%) dowiedziała się o konkursach ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski ze strony Biura Współpracy. Na pozostałe kanały informacyjne wskazało poniżej 10% badanych, z czego najwięcej osób pozyskało wiedzę z innych stron internetowych (9%), od organizacji pozarządowych (5%) czy od samorządu (4%). W kategorii „Inne”, obejmującej 5,4% odpowiedzi, znalazły się takie źródła informacji, jak portal Facebook, studia, newsletter, znajomi, generator Witkac.

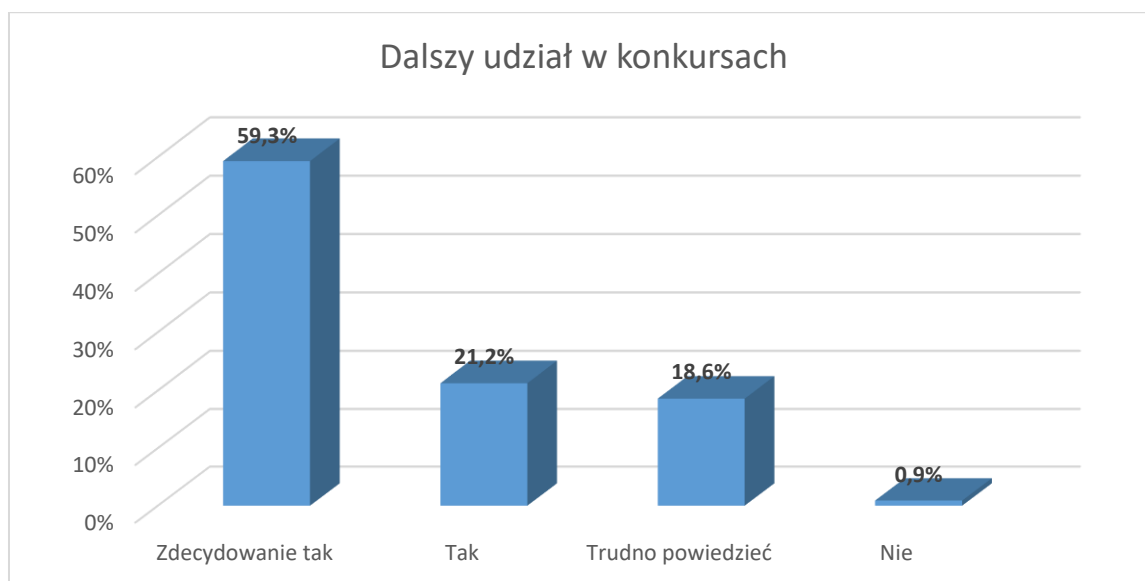
Informacja o konkursach

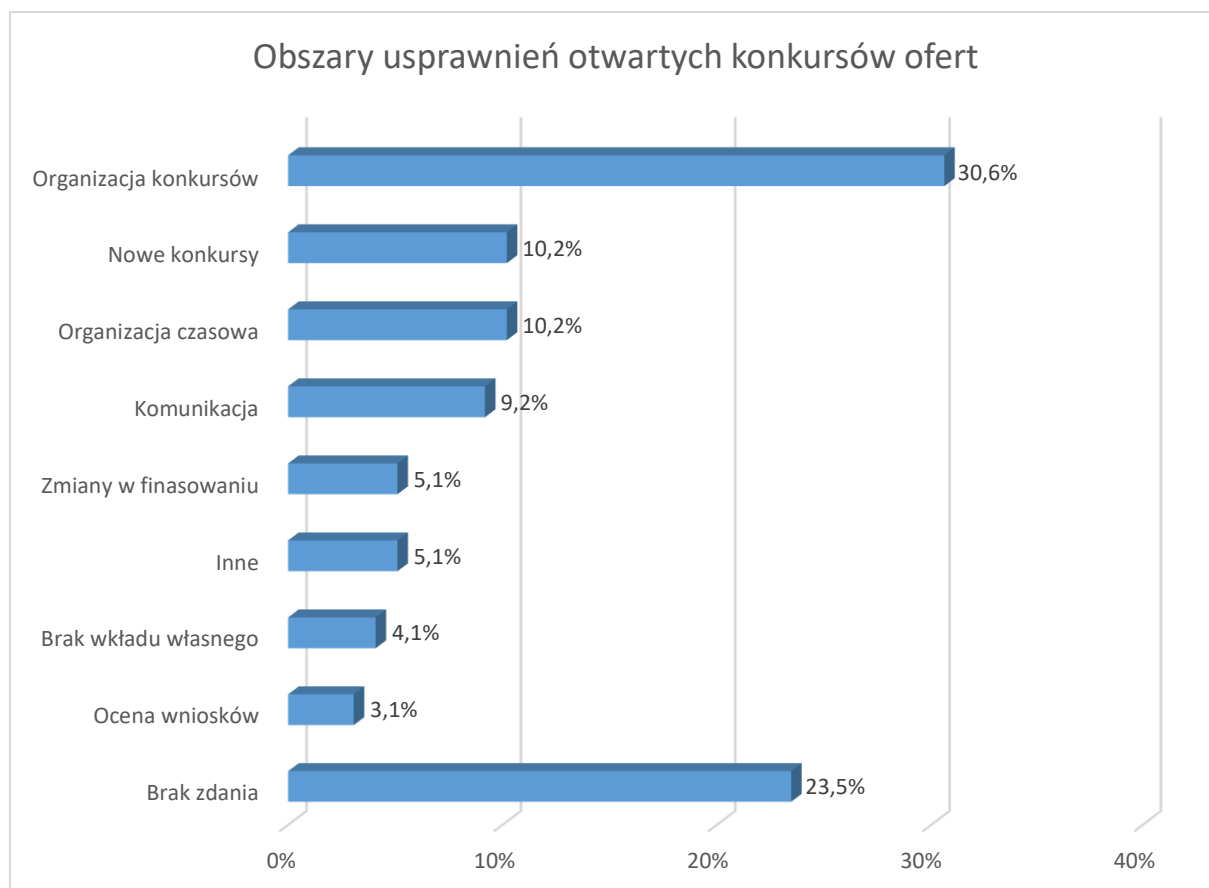
Co trzecia (29,5%) z organizacji startujących w otwartych konkursach ofert korzystała ze wsparcia Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego podczas przygotowania oferty, jej składania i realizacji projektu. Większość z nich (24%) uznała uzyskaną pomoc za pomocną i oceniła pozytywnie.

Zdecydowana większość badanych organizacji (81%) planuje dalszy udział w otwartych konkursach ofert, w tym 50% zdecydowanie deklaruje taką chęć. 19% badanych nie było w stanie się określić w tym zakresie, natomiast mniej niż 1% nie planowało udziału.

Badanych zapytano, co w ich opinii mogłoby usprawnić otwarte konkursy ofert dla NGO. Pytanie miało charakter otwarty, odpowiedzi udzieliło 98 organizacji. Najwięcej komentarzy dotyczyło organizacji konkursów (często ułatwień i zmniejszenia dokumentacji). W granicach 10% wskazań znalazły się natomiast takie obszary, jak wprowadzenie nowych konkursów, inna organizacja czasowa oraz komunikacja.

W poniższej tabeli zestawione zostały oryginalne komentarze badanych wraz z przyporządkowaną kategoryzacją – w celu pełnego zaprezentowania zgłaszanych przez organizacje potrzeb i pomysłów usprawnień.

Co w Państwa opinii mogłoby usprawnić otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych?

Organizacja konkursów

- *Czytelne dokumenty umożliwiające sprawne ich wypełnienie.*
- *Forma składania ofert, podpis ofert przez pracownika placówki (za upoważnieniem osoby reprezentującej instytucję).*
- *Jasna, przejrzysta komunikacja. Informacja o popełnionych błędach, byśmy drugi raz nie popełniali tych samych. A skoro nie wiemy, ile punktów za co dostaliśmy, to nie wiemy, co*

zrobiliśmy niewłaściwie i co poprawić.

- *Jasne i proste procedury aplikowania.*
- *Jasno sprecyzowane cele, na które środki są przyznawane. Jednolity i jasny regulamin punktowania oferty, a nie jak obecnie, to subiektywna ocena jednego z pracowników wydziału (którego dotyczy konkurs.). Niektóre stowarzyszenia otrzymują rok do roku dofinansowanie, a niektóre odrzucane są z przyczyn, o których tylko komisja oceniająca wie. Dlatego warto podkreślić, jakie są oczekiwania urzędu względem stowarzyszeń. Dobrze też mieć na względzie duże dysproporcje między Włocławkiem a Toruniem czy Bydgoszczą.*
- *Łatwiejsze procedury składania wniosków, niski udział środków własnych.*
- *Mniej formalności.*
- *Mniej hermetyczne (łaskawsze) kryteria przydziału środków finansowych dla mniejszych organizacji pozarządowych.*
- *Mniejsza biurokracja w pozyskiwaniu, szczególnie w grantach do 50 tys. Brak wymogu udziału wkładu własnego.*
- *Mniejsza biurokracja – szybsza weryfikacja.*
- *Mniejsze wymagania formalne (wniosek, rozliczenie)*
- *Umożliwienie skorzystania małym organizacjom również doświadczonym w tym, co robią. Zbyt często konkursy są dedykowane dużym podmiotom, ciągle korzystającym z kilku partnerskich projektów naraz. Brakuje projektów, które mogłyby wesprzeć kadrowo działalność statutową na rzecz prowadzonej i potrzebnej działalności małych NGO. Brakuje projektów, które aktywizowałyby społeczności skupione w już istniejących placówkach pomocowych, dla których to potrzebne byłoby rozszerzenie kadrowe, chociażby ze względu na epidemię.*
- *Ogłaszanie konkursów kilka razy w roku, a nie tylko jednorazowa akcja; zamieszczanie w generatorze karty oceny merytorycznej; ocenianie ofert przez zewnętrznych ekspertów, a nie przez urzędników (udział przedstawicieli NGO w ocenie jest symboliczny, aby nie powiedzieć, że nieco fikcyjny); większe środki na realizację działań na rzecz rodzin, seniorów, wsparcie dla opiekunów osób przewlekle chorych - na konkursy społeczne (na kulturę i sport są znacznie większe, niż na te w obszarze pomocy społecznej).*
- *Ograniczenie do minimum biurokracji, skrócenie formularza wniosku, konkursy na więcej niż jeden rok.*
- *Otwartość i brak zawiłości w otrzymaniu środków.*
- *Platforma WITKAC nie pomaga. Generuje więcej pracy. Od rozstrzygnięcia do podpisania umowy mija zbyt dużo czasu.*
- *Większa transparentność i równe traktowanie NGO.*
- *Proste oferty konkursowe, nie zawsze potrafimy poradzić sobie z opracowaniem dokumentów w komputerze /online/*
- *Prostsza forma udzielanej pomocy. Konkurs wynikający z uzyskanych punktów ze współzawodnictwa dzieci i młodzieży powinien odbywać się w prostszej wersji ze względu na to, że są to środki, które wypracowujemy ciężką pracą naszych zawodników i jeszcze musimy udowodniać, że nam się to należy. Bardzo słaby przepływ informacji. Bardzo długie terminy oczekiwania na ogłaszane konkursy, a potem na wyniki konkursów.*
- *Prostsze procedury.*

- *Prosty wniosek.*
- *Takie ustalenie wskaźników, aby można było uzyskać dofinansowanie planując działania dla niewielkiej liczby odbiorców - np. dla uczestników z wielorakimi, sprzężonymi niepełnosprawnościami, gdzie liczebność grup może wynosić 2,3,4 osoby. W takim przypadku koszt udziału jednego uczestnika jest bardzo wysoki.*
- *Trudno powiedzieć - zbyt małe dofinansowania i sporo formalności z rozliczaniem.*
- *Ujednoczyć regulaminy z możliwościami generatora ofert. Np. regulamin mówi, że minimalny wkład osobowy może być niższy, jeżeli wkład finansowy będzie wyższy, ale generator nie daje takiej możliwości. Trzeba wnieść min. 10% wkład osobowy.*
- *Ułatwione procedury podczas generowania wniosku, większy wachlarz zdań zleconych dla organizacji.*
- *Uproszczenie procedur (na poziomie krajowym), rozliczanie przez rezultaty*
- *Uproszczenie procedur, transparentność.*
- *Wszystko online, wersje papierowe po otrzymaniu dofinansowania.*
- *Zmniejszenie biurokracji.*
- *Zmniejszenie papierologii.*

Nowe konkursy

- *Konkursy na tworzenie małej infrastruktury.*
- *Małe granty rozliczane poprzez rezultaty.*
- *Nie ma ogłaszanych konkursów pod kątem naszych działań statutowych. Urząd Marszałkowski powinien ogłaszać konkursy dla każdego rodzaju organizacji, biorąc pod uwagę, czym się zajmują.*
- *Regranting.*
- *Rozdział dotacji na strategiczne, wpisane w polityki województwa (duże, kluczowe działania) i na małe granty w zakresie działań lokalnych.*
- *Szersza formuła, nie tak dokładne wyznaczanie zakresu zadań. Potrzebowaliśmy dofinansowania do wydania informatora, ale nie przewidziano takiego zadania w tym roku, bo podobno rzadko sięgano po tego rodzaju działania.*
- *Ułatwione procedury podczas generowania wniosku, większy wachlarz zdań zleconych dla organizacji.*
- *Utrzymać i rozbudować ofertę usług.*
- *W obecnie realizowanej formule otwartych konkursów ofert brak było konkursów tworzących bezpośrednio możliwości podnoszenia poziomu działań OSP z zakresu gotowości do działań ratowniczo-gaśniczych (np. szkolenia, warsztaty, praktyczne ćwiczenia, drobny sprzęt do działań jako wydatek kwalifikowalny w ofercie).*
- *Więcej inicjatyw wspierających osoby niepełnosprawne, niesamodzielne. Np. rehabilitacja ruchowa, terapie psychologiczno-pedagogiczne, warsztaty dla opiekunów osób niesamodzielnych itp.*
- *Nie pytać, ile kobiet i mężczyzn weźmie udział w projekcie, gdyż dyskryminuje to uczestników na etapie rekrutacji.*

Organizacja czasowa

- *Dłuższe terminy naborów.*
- *Dłuższy okres realizacji zadania 2,3 lata.*
- *Informowanie o konkursach z większym wyprzedzeniem.*

- *Należałoby skrócić czas od ogłoszenia wyników do przekazania środków finansowych.*
- *Niewymagane dołączanie KRS, który jest w rejestrze publicznym.*
- *Przyspieszyć.*
- *Szybszy termin ich ogłaszania.*
- *Terminy ogłaszania konkurów.*
- *Zadania konkursowe winny obejmować cały rok realizacji od stycznia do grudnia, a nie jak zazwyczaj od II kwartału roku. Poza tym brakuje konkursów wieloletnich. Znacznie ułatwiłoby to proces aplikowania i rozliczania zadań.*

Komunikacja

- *Lepsza promocja takich konkursów.*
- *Lepszy kontakt z organizacjami ze strony Urzędu Marszałkowskiego i otwarcie się na problemy i potrzeby organizacji.*
- *Otrzymanie informacji o konkursie, partnerskie traktowanie organizacji.*
- *Powiadamianie internetowo klubów o zatwierdzonych konkursach ofert.*
- *Spotkania online.*
- *Szersza informacja o poszczególnych konkursach.*
- *Uważam, że informacje o konkursach są wystarczająco ogłaszane.*
- *Webinary omawiające oczekiwania, precyzujące zapisy regulaminów konkursów.*
- *Wysyłanie wszelkich informacji o szkoleniach, konkursach itp. drogą mailową.*

Zmiany w finansowaniu

- *Jest dobrze - należałoby zwaloryzować kwoty dedykowane na większość konkursów.*
- *Większe finanse.*
- *Większe środki dostępne w ramach konkursów. Większa transparentność (np. otrzymanie oceny oferty).*
- *Zwiększenie puli.*
- *Zwiększenie puli środków, co zwiększyłoby wysokość dofinansowania i umożliwiło realizację bardziej ambitnych i złożonych projektów.*

Brak wkładu własnego

- *brak wkładu własnego*
- *"brak wymagania finansowego wkładu własnego*
- *większa dostępność środków"*
- *łatwiejsze procedury składania wniosków, niski udział środków własnych*
- *Mniejsza biurokracja w pozyskiwaniu szczególnie w grantach do 50 tys., brak wymogu udziału wkładu własnego.*

Ocena wniosków

- *Komisja oceniająca oferty powinna wziąć pod uwagę specyfikę organizacji, jej dorobek i doświadczenie, a nie pięknie opisaną treść. Oferty powinny być proste i nieskomplikowane i nie zawierać teoretycznych wskaźników. Oferta powinna być oceniana bez uwzględniania poglądów ekspertów.*
- *Osoby, które mają wiedzę, "prawdziwą wiedzę merytoryczną", znające realia rynku oraz pracy z osobami z zaburzeniami. Które nie wymagają od nas rzeczy niemożliwych do realizacji.*
- *Przejrzystość ocen formalnych i merytorycznych i wyeliminowanie niekompetencji*

ANALIZA WYWIADÓW POGŁĘBIONYCH

Wywiady indywidualne przeprowadzone zostały z ośmioma osobami - przedstawicielami trzech grup osób związanych z realizacją programu wieloletniego.

Pierwszą z nich była grupa pracowników Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialnych za wdrażanie programu, druga to osoby reprezentujące stronę organizacji pozarządowych, trzecia - członkowie zespołu roboczego ds. opracowania Wieloletniego Programu Współpracy na lata 2016-2020.

Dobór badanych miał charakter celowy – zostały wybrane osoby posiadające wiedzę w zakresie realizacji programu. Wszystkie organizacje uczestniczące w badaniu zrealizowały więcej niż jeden projekt i posiadały doświadczenie we współpracy z Urzędem Marszałkowskim w ramach WPW. Aby zróżnicować grupę organizacji i zapewnić szerokie spektrum perspektyw, zwrócono uwagę na to, by wśród organizacji uczestniczących w badaniu znalazły się zarówno organizacje z dużych miast województwa – Toruń, Bydgoszcz – jak i z mniejszych ośrodków oraz terenów wiejskich.

Zastosowana metoda to indywidualny wywiad pogłębiony (IDI - Individual in-depth Interview), który polega na rozmowie z respondentem prowadzonej przez moderatora w oparciu o przygotowany scenariusz dyskusji. Celem rozmowy było dokładne poznanie perspektywy badanego i uzyskanie precyzyjnych informacji na dany temat. Wywiady w takiej formule umożliwiały moderatorowi pogłębianie wybranych najistotniejszych wątków, które pojawiały się podczas rozmowy. Część wywiadów została przeprowadzona podczas bezpośredniego spotkania, a część w formule telefonicznego wywiadu indywidualnego (TDI) lub wywiadu za pośrednictwem internetowego komunikatora wideo.

Podczas każdego z wywiadów skupiono się na kilku istotnych kwestiach. Pierwszą była ogólna ocena realizacji wizji WPW, czyli pogłębiania współpracy Urzędu Marszałkowskiego z organizacjami pozarządowymi w ostatnich 5 latach, oraz oddziaływania programu współpracy na organizacje pozarządowe na obszarze województwa.

Kolejne obszary rozmowy dotyczyły:

- realizacji otwartych konkursów ofert w latach 2016-20 (w tym m.in. kwestii stosowania umów wieloletnich w ramach konkursów ofert),
- zadań, jakie powinien pełnić Urząd Marszałkowski wobec organizacji,
- oceny komunikowania się Urzędu Marszałkowskiego z organizacjami pozarządowymi,
- konsultacji społecznych prowadzonych przez Urząd Marszałkowski.

Generalna ocena współpracy

Program – i prowadzona w jego ramach współpraca Urzędu Marszałkowskiego z organizacjami pozarządowymi w ostatnich 5 latach – zyskały pozytywną ocenę osób biorących udział w wywiadach. Według badanych w latach 2016-2020 współpraca na linii NGO – JST była sukcesywnie pogłębianą i rozwijana. Ważną była dalsza poprawa przepływu informacji oraz umocnienie w strukturach Urzędu Marszałkowskiego jednostki bezpośrednio odpowiedzialnej za organizacje pozarządowe, co zapewniło organizacjom miejsce, do którego mogą się zwrócić w kontaktach z Urzędem Marszałkowskim.

Odnosnie samego wieloletniego programu współpracy, część przedstawicieli organizacji wyrażała wątpliwości odnośnie szerokiej świadomości istnienia tego dokumentu wśród kujawsko-pomorskich organizacji pozarządowych, jednak jednocześnie podkreślano, że program jest potrzebny i pełni ważną rolę „drogowskazu”, wyznacza kierunki współpracy, jest podstawą, do której można się odwoływać w trakcie rozmów z Urzędem Marszałkowskim, a także swego rodzaju „planem” – kontraktem, który obowiązuje obie współpracujące strony.

Na podobną rolę programu zwracają uwagę przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego. Program wieloletni w ich ocenie reguluje i porządkuje współpracę oraz pozwala na jej większą transparentność. Jako że program został wypracowany wspólnie, pozwoliło to na wdrażanie obopólnie akceptowalnych zasad. Dokument zapewnia również stabilność finansową, określając minimalne kwoty, które samorząd województwa musi przeznaczyć na rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi i poniżej których nie może zejść; ponadto pomaga w rozwijaniu współpracy w perspektywie długofalowej, określając wskaźniki, cele, działania itp. – z których realizacji trzeba się co roku sprawozdać do Sejmiku Województwa, co zapewnia ciągłość i odpowiedni kierunek procesu.

W kontekście współpracy na linii NGO – samorząd, przedstawiciele organizacji pozarządowych doceniają zwłaszcza funkcjonowanie w strukturach Urzędu Marszałkowskiego jednostki bezpośrednio odpowiedzialnej za ich sprawy. W wypowiedziach wszystkich przedstawicieli trzeciego sektora pojawia się wątek pozytywnej oceny działania Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi: życzliwego podejścia jego pracowników do spraw zgłaszanych przez NGOsy, otwartości i chęci pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się problemów związanych np. z realizacją przez organizacje zadań publicznych dofinansowanych przez samorząd województwa.

Respondenci zwracali również uwagę, że w latach obowiązywania programu nastąpił duży „skok jakościowy” w obrębie trzeciego sektora. Organizacje działają coraz bardziej profesjonalnie, są też lepiej niż kilka lat temu przygotowane zarówno do pisania projektów, jak i realizacji na ich podstawie

działań na wysokim poziomie. NGO oczekują usprawnień w zakresie organizacji konkursów i zlecenia na ich podstawie realizacji zadań publicznych – stąd kierunek działań Urzędu Marszałkowskiego oceniany jednoznacznie pozytywnie to przejście na elektroniczną formę w obszarze otwartych konkursów ofert i wprowadzenie systemu informatycznego służącego do ogłaszania konkursów, naboru i oceny wniosków dotacyjnych, tworzenia umów oraz składania i weryfikacji sprawozdań. W opinii organizacji taka forma udziału w konkursach usprawniła je, sprawiła, że są bardziej przejrzyste i przystępne dla NGOów.

Inne działania urzędu w zakresie współpracy, które w opinii przedstawicieli NGO zasługują na wyróżnienie i docenienie, to możliwość pozyskiwania przez organizacje środków na wkłady własne, organizacja Forum NGO oraz konkursu „Rodzynki z Pozarządówki”. Forum to według respondentów przestrzeń do poznania innych organizacji, zyskania nowej wiedzy, kontaktów i relacji. Z kolei „Rodzynki” są okazją do doceniania i promocji unikatowych i inspirujących działań w ramach trzeciego sektora.

Podczas wywiadów pojawiły się również głosy pozwalające na zidentyfikowanie obszarów współpracy, które organizacje chciałyby doskonalić w kolejnych latach. Są to:

- działania na rzecz zwiększania aktywności organizacji z terenów wiejskich i małych miejscowości;
- działania na rzecz zwiększania wpływu młodzieży na kierunki rozwoju województwa, w tym m.in. powołanie sejmiku młodzieży przy Sejmiku Województwa, organizowanie konsultacji w szkołach czy poprzez organizacje pozarządowe działające na rzecz ludzi młodych;
- rozszerzanie współpracy w zakresie zakupu produktów/usług organizacji pozarządowych przez samorząd – coraz więcej organizacji jest w stanie dostarczyć usług/produktów o tej samej lub wyższej jakości niż produkty/usługi podmiotów komercyjnych, samorząd powinien dążyć do wypracowania mechanizmów, które umożliwią rozszerzanie współpracy w tym zakresie;
- dalsze usprawnienia w organizacji konkursów m.in. wprowadzenie poradników, upraszczanie procedur, dalsza elektroniczacja – wprowadzenie podpisywania umów profilem zaufanym.

Z kolei przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego jako obszary do doskonalenia widzą:

- dalszą elektroniczację i uproszczenia w organizacji konkursów,
- działania na rzecz docierania do nowo powstałych lub dotychczas nie współpracujących z samorządem województwa organizacji pozarządowych – tak, by projektów nie realizowały wciąż te same NGO.

Zagadnienia szczegółowe

I. Realizacja konkursów grantowych

Organizacja otwartych konkursów ofert oraz wsparcie finansowe przez samorząd działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, to jeden z najważniejszych elementów współpracy urzędu z NGO. Kwestiom związanym z organizacją i przebiegiem konkursów, a także ich założeniami, poświęcono dużą część wywiadów pogłębionych.

Bardzo pozytywnie oceniany jest przez organizacje pozarządowe konkurs na wkłady własne. W jego ramach organizacje mogą uzyskać wsparcie na pokrycie wymaganego wkładu finansowego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych. W opinii NGO jest to konkurs bardzo potrzebny i rekomendowane jest jego kontynuowanie oraz rozszerzanie. Ewentualny kierunek zmian, które warto w nim wprowadzić, to podnoszenie wysokości dotacji (maksymalna wartość obecnie nie może przekroczyć 15 000,00 zł.). Jedna z badanych osób wskazała również na potrzebę szerszego rozpropagowania możliwości uzyskania dofinansowania do wkładów własnych wśród organizacji z terenów wiejskich. Obecnie po środki w ramach ww. konkursu sięgają w większości organizacje z dużych miast - NGO z terenów wiejskich oraz z małych miast często nie wiedzą o takiej możliwości, co przekłada się też na to, że nie realizują projektów, do których wymagane są wkłady własne, skupiając się na niedużych działaniach finansowanych lokalnie przez samorząd.

Jednoznacznie pozytywnie – zarówno przez przedstawicieli NGO, jak i urzędu – oceniana jest elektronizacja konkursów. Wprowadzenie generatora Witkac w opinii badanych ułatwiło pracę i organizacjom, i urzędnikom. Obsługa generatora jest intuicyjna – w prosty sposób można przygotować ofertę, korzystając z podpowiedzi, które system przedstawia na poszczególnych etapach. Organizacje chwalą również to, że w generatorze, po zarejestrowaniu się, widać różne programy, możliwe dofinansowania, konkursy, które są w danej chwili dostępne dla organizacji pozarządowych – nie tylko te organizowane przez UM WK-P. Zaletą, na którą wskazują badani, jest także możliwość dostępu do swoich archiwalnych wniosków.

Pomocne jest również wsparcie techniczne zapewniane przez UM WK-P. Jedna z organizacji biorących udział w wywiadach początkowo miała problem z obsługą generatora, jednak wątpliwości i problemy pomogły rozwiązać telefoniczne konsultacje z pracownikami wydziału, który obsługuje konkurs oraz udział w zorganizowanym przez biuro współpracy szkoleniu z obsługi systemu Witkac.

Pozytywny obraz elektronizacji konkursów płynący z wywiadów pogłębionych należy jednak skonfrontować z danymi ilościowymi, a te pokazują, że od 2018 roku systematycznie spada liczba ofert poprawnych formalnie: w 2017. r. 88% procent ofert złożonych przez NGO przeszło etap oceny formalnej, w 2018 r. – 87,35%, w 2019 r. - 58%, a w 2020 r. – tylko 49,82%. Zasadną wydaje się hipoteza, że część organizacji pozarządowych nie dopełnia wymogów formalnych, gdyż nie jest dla

nich czytelny któryś z etapów składania wniosku za pośrednictwem generatora. Dlatego rekomendowane jest kontynuowanie szkoleń z zakresu obsługi systemu Witkac.

NGO O WPROWADZENIU ELEKTRONICZNEGO GENERATORA OFERT

Bardzo ułatwiające pracę ludziom, którzy działają społecznie, jest to, żeby składanie wniosków było przejrzyste, i żeby wprowadzanie tych danych odbywało się w bardzo szybki sposób. [...] [W generatorze wniosków] jest to bardzo czytelnie zrobione. To na pewno jest bardzo dużym ułatwieniem dla piszących projekt, i widać to nawet po ilości składanych wniosków. [...] Inną sprawą jest oczywiście wielkość tych środków i możliwości finansowe Urzędu Marszałkowskiego. Natomiast sama w sobie prostota, dostępność czy wyjaśnienia, opisy, pokazanie, jak należy wypełniać taki wniosek, są bardzo czytelne i to wpływa na to, że coraz więcej organizacji sięga po te [środki].

Organizacje postulują dalszą elektroniczną i uproszczenia w zakresie otwartych konkursów ofert. Jedną z propozycji, która pojawiła się w trakcie wywiadów, jest wprowadzenie możliwości podpisywania umów oraz innych dokumentów profilem zaufanym. Obecnie formy papierowe zostały wyeliminowane na etapie składania oferty: organizacje przygotowują wniosek w generatorze, generują potwierdzenie złożenia oferty, podpisują je, robią skan i wysyłają również elektronicznie przez generator. Natomiast na kolejnym etapie, po ocenie wniosków i decyzji o przyznaniu dotacji, pojawia się konieczność podpisania umowy papierowej. Według jednego z badanych również ten etap można uprościć i poddać elektronicznej - na takie posunięcie decyduje się coraz więcej instytucji, tymczasem w przypadku konkursów organizowanych przez UM WK-P jakkolwiek błąd na przykład w sprawozdaniu wymaga drukowania dokumentu na nowo, podpisywania i zanoszenia do okienka do określonej godziny.

Przedstawiciele urzędu w odniesieniu do możliwości wprowadzenia elektronicznego podpisywania umów wskazują, że nie mają jeszcze systemu, który byłby na tyle uniwersalny, żeby powiązać Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi z księgowością urzędu i innymi komórkami, które się zajmują daną umową np. Biurem Radców Prawnych. Tymczasem umowa przed podpisaniem musi przejść przez różne działy w UM WK-P – na dzień dzisiejszy nie jest to zaś możliwe w formie elektronicznej. Urząd jest jednak otwarty na dalszą elektroniczną konkursów, a pracownicy Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi deklarują, że będą wprowadzać kolejne uproszczenia: „staramy się, żeby to wszystko szło ku łatwiejszym rozwiązaniom. Jeśli możemy coś ułatwić, czy to dla siebie, czy dla organizacji, to staramy się to robić. Pojawiają się różne pomysły, i ze strony organizacji, i ze strony urzędników. Organizujemy co roku spotkanie, nawet teraz wysyłam prośbę o uwagi do procedur [...] Robimy departamentowe spotkanie i na podstawie tych wniosków, które opracowujemy, przegłosowanych większością głosów, staramy się te procedury wdrażać”.

Ważną kwestią w kontekście organizowanych przez urząd konkursów grantowych jest wysokość środków dostępnych dla NGO. W wypowiedziach zarówno przedstawicieli organizacji pozarządowych, jak i Urzędu Marszałkowskiego przewijał się wątek poziomu dofinansowania przez samorząd działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Obie strony zgadzają się, że poziom ten wymaga podniesienia. Strona samorządowa podkreśla stabilność finansowania – zapewnioną między innymi przez wieloletni program współpracy. Na przestrzeni pięciu lat obowiązywania programu kwota środków przeznaczona na współpracę z organizacjami pozarządowymi nie spadła poniżej 5 mln 700 tys. zł, czyli minimalnego progu ustalonego ze skarbnikiem województwa – co więcej kwota ta przekraczała minimalny próg, oscylując w okolicy 7-8 milionów złotych. Przedstawiciele urzędu deklarują intencję podnoszenia wysokości środków finansowych dla organizacji. Aktualnie na zadania NGO przeznaczane jest ok. 1% dochodu budżetu województwa. Pracownicy Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi chcieliby, by ten poziom był stopniowo podnoszony, osiągając finalnie 2% budżetu. Przyznają jednak, że w obecnych warunkach poziom ten może być trudny do osiągnięcia.

Organizacje pozarządowe podkreślają z kolei niewystarczający zakres środków przeznaczanych na realizowane przez nie zadania publiczne. Przyznają też, że zdają sobie sprawę, że Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi nie ma na tę kwestię większego wpływu. Jedna z badanych osób zwróciła uwagę, że przemyśleć należy podejście „dotacje dla dużej liczby organizacji kosztem obniżenia wysokości grantu”. Przyznawanie dotacji w kwotach niższych niż wnioskowała organizacja np. 2-3 tys. zł, przynosi efekt w postaci frustracji organizacji i rezygnacji części wnioskodawców z realizacji zadań. System oceny w konkursach powinien w jej opinii kłaść większy nacisk na jakość, na dofinansowanie najlepszych projektów, a nie na to, żeby dofinansować jak najwięcej organizacji. Jednocześnie należy zwiększać pulę środków, która jest przeznaczana na otwarte konkursy.

Oprócz postulatu zwiększania środków, NGO postulują następujące działania, które mogłyby usprawnić przebieg konkursów ofert oraz realizację w ich ramach zadań publicznych przez organizacje pozarządowe:

- **przygotowanie przez urząd FAQ** – zbioru często zadawanych pytań odnośnie konkursów i odpowiedzi na nie, a także wzoru prawidłowo wypełnionego wniosku – i opublikowanie tych materiałów na stronie www oraz w systemie Witkac;
- **większe rozłożenie w czasie harmonogramu konkursów** – zazwyczaj konkursy ogłaszane są w styczniu, w grudniu, na przełomie roku; dla organizacji pozarządowych jest to gorący okres pisania grantów czy ich rozliczania; bardziej cykliczne organizowanie konkursów byłoby korzystne dla organizacji;

- **wdrożenie konkursów na projekty interwencyjne**, odpowiadające na pilne problemy, których nie da się przewidzieć z wyprzedzeniem – na wzór na przykład Fundacji Batorego, która dofinansowuje działania stanowiące szybką odpowiedź na zidentyfikowane przez organizacje sytuacje kryzysowe – nagłą zmianę sytuacji społecznej, nasilające się problemy dotyczące konkretnej grupy odbiorców; projekt interwencyjny mógłby obejmować rozwiązania możliwe do zrealizowania na przykład w czasie od 3 do 8 miesięcy;

- **działania na rzecz maksymalnej czytelności zasad obowiązujących w konkursach** – jedna z organizacji opisuje sytuację, gdy dotacja na jej działania nie została przyznana - uzasadniono to brakiem w statucie NGO zapisów o konkretnym brzmieniu odnośnie prowadzenia działalności w danym obszarze; jednocześnie rok wcześniej organizacja otrzymała dotację na podobne działania – zapisy w statucie nie stanowiły wtedy przeszkody; rekomendowane jest zagwarantowanie w regulaminach konkursów jednoznacznych zapisów, w celu wyeliminowania tego typu sytuacji;

- **wprowadzenie konkursów dedykowanych organizacjom z małych miast i z obszarów wiejskich oraz zwiększenie działań edukacyjnych z zakresu aplikowania o środki na tych terenach** – w obecnie organizowanych konkursach przyznawane są punkty strategiczne dla organizacji z terenów, z których w poprzednich latach spłynęło najmniej wniosków, jednak punkty te nie są w stanie zniwelować wszystkich różnic w kompetencjach organizacji z Torunia czy Bydgoszczy a organizacji z mniejszych miejscowości; w opinii jednego z uczestników wywiadów pogłębionych konieczna jest edukacyjna „praca u podstaw”, wdrażana w miarę możliwości we współpracy z powiatami; pomocny byłby także osobny konkurs dedykowany organizacjom z terenów wiejskich i z małych miast.

NGO O WSPÓŁPRACY Z POWIATAMI W ZAKRESIE AKTYWIZACJI ORGANIZACJI Z TERENÓW WIEJSKICH

Ze środków korzystają raczej duże NGO-sy, z większych miast. [...] nie ma w tych małych organizacjach ludzi, którzy by przebrnęli przez, że tak powiem „ścieżkę zdrowia” pod tytułem: złożenie wniosku. To już mówię nie tylko o Urzędzie Marszałkowskim, ale o każdej instytucji. Jest to dla niektórych nie do przejścia, szczególnie w tych małych miastach. [...] Dlatego trzeba ludzi edukować, edukować i jeszcze raz edukować. Tylko nie wiem, czy to sam Urząd Marszałkowski powinien robić, czy nie lepiej byłoby jednak we współpracy z powiatami [...] [W Starostwie Powiatowym] najczęściej ktoś dostaje tę działkę współpracy z organizacjami jako coś dodatkowego i czasami niektórzy to traktują jako kulę u nogi, bo muszą znowu jakiś konkurs ogłosić, jakieś zebranie złożyć, żeby kogoś do Sejmiku wybrać i tak dalej. I tutaj brakuje tej pracy u podstaw cały czas. [...] Ja to bym przede wszystkim zrobił jakieś spotkanie dla urzędników [...] [i potem] byłby ten urzędnik w powiecie takim punktem przesyłowym niżej [...]

Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w trakcie wywiadów wskazywali natomiast następujące obszary rozwoju w zakresie organizacji konkursów:

- **poszerzenie, zaktualizowanie zakresu tematycznego konkursów**: od lat konkursy są ogłaszane w tych samych ośmiu obszarach – spowodowane jest to niską wysokością środków, brak też głosów organizacji, które sygnalizowałyby potrzebę wprowadzenia nowych obszarów; funkcjonującym od lat w tym samym kształcie obszarom konkursów warto się jednak przyjrzeć – zrewidować je i odświeżyć;
- **dalsze upraszczanie i elektroniczowanie przebiegu konkursów** – rozważane jest m.in. zrezygnowanie z obowiązku składania potwierdzenia złożenia oferty w formie elektronicznej.

Z punktu widzenia Urzędu Marszałkowskiego niewątpliwym plusem w odniesieniu do konkursów organizowanych w ewaluowanym okresie było wypracowanie procedur dla komisji konkursowych, kart oceny. Badani przyznają jednocześnie, że wymagają one cyklicznej aktualizacji. Pozytywnie oceniane przez urzędników są również punkty strategiczne dla organizacji z powiatów o niskim poziomie aktywności społecznej. Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi robi co roku zestawienie i sprawdza, jakie było zainteresowanie konkursami ze strony organizacji z poszczególnych powiatów – następnie te, z których spłynęło najmniej wniosków, dostają punkty strategiczne i są wymienione w regulaminach konkursowych na kolejny rok. Kolejny element wymieniany jako mocna strona to ogłaszanie konkursów na podstawie prowizorium budżetowego, zazwyczaj w grudniu, dzięki czemu środki dla NGO są uruchamiane w miarę szybko, jest również czas, by zorganizować szkolenia z pisania ofert równoległe z ogłoszeniami dotyczącymi naboru. Jako zaletę wskazano również, że organizacje mogą przeznaczyć 30% przyznanej dotacji na zakup materiałów i wyposażenia, zaś 10% na koszty administracyjne. Łącznie daje to 40% środków, które mogą „zostać” w organizacji, pełniąc funkcję swoistego wsparcia instytucjonalnego dla NGO.

Podczas wywiadów pogłębionych z rozmówcami poruszono również kwestię umów wieloletnich. Analiza danych zastanych pokazała, że tego typu umowy są rzadkością – dominują umowy jednoroczne. W ewaluowanym okresie realizowano następującą ilość umów dłuższych niż rok:

- 2016 r. - 3 (z czego dwie stanowiły kontynuację zadań z 2015 r., jedna to nowa umowa zawarta w 2016 r.),
- 2017 r. - 7 (w tym dwie to kontynuacja z 2015 r., a jedna z 2016 r.),
- 2018 r. – 0,
- 2019 – 0,
- 2020 – 0.

Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego wskazują, że wśród organizacji pozarządowych zainteresowanie umowami wieloletnimi jest nikłe – większość woli działać w trybie umów jednorocznych. Urzędnicy potwierdzają jednocześnie, że umowy wieloletnie mają sens – przede wszystkim w przypadku projektów zawierających cykliczne wydarzenia. Przestrzeń do zawierania tego typu umów widzą w pierwszej kolejności w obszarze kultury, ewentualnie sportu. Umowy wieloletnie sprawdzają się także według nich w przypadku konkursu na wkłady własne: z funduszy zewnętrznych organizacje finansują często duże projekty zawierające zadania cykliczne, co przekłada się na kilkuletni charakter dofinansowywania wkładu własnego.

W kontekście dalszego rozwoju współpracy urzędu z organizacjami pozarządowymi warto zacząć w szerszym wymiarze uwzględniać perspektywę myślenia o organizacjach pozarządowych nie tylko jako o organizatorach wydarzeń kulturalnych, sportowych itp., lecz również dostarczytelach ciągłych usług dla mieszkańców województwa na przykład w obszarze zdrowia, opieki dla osób przewlekle chorych, wsparcia seniorów. Przy tego rodzaju działaniach umowy wieloletnie mogą się okazać kluczowym narzędziem. Niezbędne jest tu oczywiście funkcjonowanie na terenie województwa organizacji o odpowiednim przygotowaniu merytorycznym, infrastrukturalnym, kadrowym. Rozwój trzeciego sektora w tym kierunku nie będzie jednak możliwy bez względnej ciągłości finansowej w NGO, a tę mogłyby zapewnić między innymi umowy wieloletnie. Same organizacje pozarządowe wskazują, że umowy tego typu ułatwiłyby im planowanie działań w dłuższej perspektywie i przyczyniły się do większej stabilności finansowej i kadrowej.

NGO O UMOWACH WIELOLETNICH

Jak składamy do Urzędu Marszałkowskiego, to wtedy na takie [same zadania] nie składamy do Urzędu Miasta. Dopiero jakbyśmy tam nie otrzymali, [aplikujemy] do Urzędu Miasta, ale te konkursy często są w tym samym czasie. Później wychodzi na to, że tu nie dostaniemy, a tu nie złożyliśmy, też nie dostaniemy. Jeśli byłby to program na przykład 3-letni [...] wtedy można by już sobie wszystko zaplanować za rok, wiedzielibyśmy, że za rok jest akceptacja i za 2 lata też.

II. Inne zadania urzędu w kontekście współpracy z NGO

Jak pokazało badanie ilościowe, środki finansowe, zarówno w kontekście działalności statutowej, jak i codziennego funkcjonowania, są uznawane za jedną z najistotniejszych potrzeb organizacji pozarządowych - ponad 70% organizacji wskazało to jako główne zadanie dla Urzędu Marszałkowskiego wobec NGO. Również kontakty pomiędzy przedstawicielami obu sektorów dotyczą głównie obszaru dotacji.

W trakcie wywiadów pogłębiono ten wątek, pytając uczestników o inne – poza konkursami – ewentualne funkcje, jakie urząd powinien pełnić w odniesieniu do organizacji. Przedstawiciele NGO wskazywali tu przede wszystkim na działania edukacyjne, przy czym różnie identyfikowani są odbiorcy tych działań. Badani wymieniali organizacje z terenów wiejskich i małych miast, do których oferta szkoleniowa dociera rzadziej niż do organizacji z miast typu Bydgoszcz czy Toruń (patrz punkt wyżej). Według przedstawiciela jednej z organizacji istnieje również potrzeba szkoleń i warsztatów dla NGO na bardziej zaawansowanym poziomie. Obecna oferta edukacyjna urzędu ma charakter *basic* - skierowana jest do organizacji, które posiadają niedużą wiedzę w jakimś zakresie. Brakuje natomiast szkoleń dla liderów i organizacji, które chcą wejść na wyższy poziom. Tego typu szkolenia mógłby organizować urząd lub podmiot, któremu samorząd zleci to zadanie. Opcją do rozważenia mógłby też być regranting na doksztalcanie się kadr trzeciego sektora – organizacje pozyskiwałyby w ramach ogłoszonego przez UM WK-P konkursu dotacje, które mogłyby przeznaczyć na dopasowane do ich potrzeb szkolenia, kursy, studia podyplomowe itp.

NGO O SZKOLENIACH DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Myślę o takich szkoleniach, warsztatach, ale bardziej na takim poziomie zaawansowanym. Bo mam takie wrażenie, że to, na co dostajemy zaproszenia, to są zawsze takie ABC, od A, a mniej jest takich rzeczy już dla organizacji, które działają kilka lat i mają jakieś inne wyzwania, typu właśnie tworzenie strategii rozwoju organizacji, czy w ogóle też doszkalanie pracowników organizacji pozarządowych.

Kolejna potrzeba wskazywana przez przedstawicieli NGO to zasoby lokalowe do udostępniania organizacjom nie na jednorazowe wydarzenia typu spotkanie czy szkolenie, lecz pod kątem stałej działalności. Większość organizacji wynajmuje lokale na rynku komercyjnym, opłacając je z projektów, z kosztów bezpośrednich. W momencie, kiedy nie ma żadnego projektu, pojawia się problem z siedzibą. W przypadku organizacji bazujących na kontaktach z ludźmi, jest to spore utrudnienie. Przedstawiciele NGO wskazują, że możliwość wynajmu przez organizacje po konkurencyjnych cenach lokali pozostających w zasobach samorządu byłaby w tym kontekście dużą pomocą.

W opinii badanych rolą Urzędu Marszałkowskiego powinno być także rozwijanie działań na rzecz sieciowania organizacji, w tym umożliwienie NGO, by „zobaczyły się” nawzajem, tworzenie przestrzeni do spotkań, wymiany doświadczeń, współdziałania. Organizacje często funkcjonują obok siebie, nie wiedząc o swoim istnieniu. Urząd powinien umożliwiać ich spotkanie, dostrzeżenie przez nie potencjału współpracy – natomiast kolejne kroki na drodze współdziałania powinny już należeć do samych organizacji.

NGO O SIECIOWANIU ORGANIZACJI

Rola Urzędu Marszałkowskiego w tym zakresie [sieciowania] [...] powinna być taką rolą nadrzędną. Przynajmniej na etapie takiego pierwszego kroku [...] mapowania, sieciowania [...] Natomiast od tych organizacji, ten drugi krok i te kolejne już zależą. Od dobrej woli i od tego, co chcą zrobić same organizacje. Faktycznie tutaj rola Urzędu Marszałkowskiego w tym zakresie powinna być wyższa.

Sami przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego w wywiadach pogłębionych również wskazywali, że ich rola wykracza poza organizację konkursów oraz rozdzielanie środków organizacjom. W ich opinii w programach współpracy powinny być ujmowane dwa aspekty współpracy: finansowy i pozafinansowy. Ten pierwszy stanowi główny filar, ale pozafinansowa współpraca jest również ważna. Obejmować ona powinna działalność szkoleniową, wsparcie w postaci udostępnienia pomieszczeń urzędowych, sprzętu, promocję przedsięwzięć, które realizują organizacje pozarządowe, organizowanie platform wymiany doświadczeń.

Jako główną platformę sieciowania NGO badani przedstawiciele UM WK-P postrzegają Forum Organizacji Pozarządowych, gdzie organizacje mogą ze sobą porozmawiać, wymienić doświadczenia, dojść do porozumienia i uzgodnić realizację wspólnych przedsięwzięć. Jeden z badanych wskazał, że w zakresie sieciowania urząd może służyć pomocą logistyczną, zapewnieniem miejsca do spotkań. Brak natomiast pomysłów czy mobilizacji do wdrażania inicjatyw sieciujących organizacje lokalnie – na poziomie powiatu czy gminy.

III. Narzędzia komunikacji urzędu z organizacjami pozarządowymi

Badani pozytywnie oceniają jakość komunikacji Urzędu Marszałkowskiego z organizacjami pozarządowymi. W ogólnej ocenie wykorzystywane przez urząd narzędzia – newsletter, podstrona skierowana do NGO-sów, a także komunikacja bezpośrednia (telefoniczna czy podczas organizowanych spotkań) są wystarczające i umożliwiają płynną wymianę informacji.

Poniżej przedstawione zostały szczegółowe opinie dotyczące poszczególnych kanałów komunikacji wykorzystywanych we współpracy UM WK-P z NGO.

III.1 Strona www

Strona <https://ngo.kujawsko-pomorskie.pl/> według badanych przedstawicieli NGO jest czytelna i dobrze zbudowana. Można na niej sprawnie znaleźć potrzebne informacje. Przeszukiwanie treści na stronie ułatwia przejrzysty i klarowny układ zakładki – wydzielenie osobnych zakładki dla informacji związanych z otwartymi konkursami ofert, działalnością RDPP i Sejmiku Organizacji Pozarządowych, programów współpracy, doradztwa i szkoleń itp. Strona ma również rozpoznawalną markę, jest identyfikowana z Biurem Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Przedstawiciele NGO wiedzą,

że, szukając informacji dotyczących trzeciego sektora i współpracy UM WK-P z organizacjami, należy kierować się bezpośrednio na <https://ngo.kujawsko-pomorskie.pl/>, a nie na ogólny portal województwa kujawsko-pomorskiego <https://www.kujawsko-pomorskie.pl/> (choć i na nim znajduje się aktywny link do ww. strony dedykowanej organizacjom).

Funkcjonowanie strony www pozytywnie oceniają również przedstawiciele samorządu biorący udział w badaniu. Podkreślają, że strona internetowa służy dwóm stronom współpracy. Samorząd może za jej pośrednictwem informować organizacje o tym, co się dzieje w urzędzie, ale jednocześnie strona służy również organizacjom, które chcą wypromować jakieś wydarzenie, działalność czy przekazać informacje do środowiska organizacji pozarządowych w województwie kujawsko-pomorskim czy poza nim. Stronę oglądają bowiem również mieszkańcy innych regionów – jeden z uczestników wywiadów spotykał się wielokrotnie z informacją ze strony osób, które pracują na podobnych stanowiskach w innych województwach, że często zaglądają na stronę <https://ngo.kujawsko-pomorskie.pl/> i korzystają z wypracowanych elementów czy prezentowanej na stronie bazy wiedzy.

III.2 Newsletter

Integralną częścią strony jest podpięty pod nią newsletter. Na <https://ngo.kujawsko-pomorskie.pl/> NGO mają możliwość zarejestrowania się w bazie organizacji pozarządowych województwa kujawsko-pomorskiego – obecnie figurują w niej 1422 podmioty (stan na listopad 29.10.2021). Do organizacji tych wysyłanych jest cyklicznie pakiet aktualnych informacji w formie newslettera.

W trakcie badania newsletter był wymieniany jako szczególnie przydatne i często wykorzystywane źródło informacji na temat spraw związanych ze współpracą na linii NGO – UM WK-P. Organizacje korzystające z newslettera często nie zaglądają już na stronę – otrzymują bowiem zestawienie aktualnych informacji w formie wiadomości mailowej bezpośrednio na swoją skrzynkę.

Badani różnie oceniają częstotliwość wysyłania newslettera. Większość przedstawicieli NGO określa ją jako „wystarczającą”. Jeden z badanych wskazuje, że „czasami newsletter wychodzi nawet za często” (dodając jednak, że wie, że wiadomości są takie a nie inne i muszą schodzić na bieżąco). Inna osoba wskazuje jednak z kolei, że newsletter w jej opinii jest wysyłany za rzadko („moim zdaniem w poprzednich latach działało to lepiej, było częściej, a teraz od okazji do okazji, nie ma stałych newsletterów, a mogłyby być”).

III.3 Komunikacja bezpośrednia

Wszyscy przedstawiciele NGO podkreślają wagę bezpośredniej komunikacji z urzędem. Kanał ten jest często przez nich wykorzystywany i oceniany bardzo pozytywnie. W wypowiedziach badani podkreślają łatwość dodzwonienia się do biura odpowiadającego za współpracę („jeżeli nawet nie

odbiorą telefonu, to na przykład po godzinie zaraz się ze mną kontaktują”), otwartość pracowników biura na ich potrzeby. Doceniany jest też fakt, że w przypadku realizacji projektów finansowanych z budżetu UM WK-P za opiekę nad danym projektem po stronie urzędu odpowiada konkretna osoba – organizacje wiedzą, z kim się kontaktować w przypadku pytań czy problemów, nie są odsyłane z biura do biura.

NGO O KOMUNIKACJI Z URZĘDEM MARSZAŁKOWSKIM WK-P

Ja przede wszystkim działam w oparciu o informacje ze strony województwa kujawsko-pomorskiego, zakładka „organizacje pozarządowe”. Tam te informacje, które są mi potrzebne, żeby funkcjonować, żeby działać, żeby to robić dobrze, się znajdują. To jest ten pierwszy etap, no i kontakt [bezpośredni]. W zasadzie od samego początku współpracuję z jedną osobą z Urzędu Marszałkowskiego [...] Ważne, że nie muszę dzwonić na przykład do Urzędu Marszałkowskiego i [nie słyszę informacji typu] „to ja pana połączę z koleżanką, bo ta koleżanka zajmuje się tym, musi się pan skontaktować z kimś innym, jak ten etap, to już ktoś inny”. Nie, jest jedna i ta sama osoba, zarówno od oceny wniosków, jako pewnie jedna z wielu, jak i potem do informacji przekazywanej o tym, co jest dobrze, a co źle, poprzez same podpisanie dokumentów, kontakt przy realizacji. Bo czasami się pojawiają jakieś pytania dotyczące wykorzystania środków z Urzędu Marszałkowskiego, jak i potem poprzez samo rozliczenie. Także tutaj ten kontakt ze swojej strony oceniam bardzo dobrze.

III.4 Facebook

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzi komunikację w mediach społecznościowych poprzez profil [facebook.com/WojewodztwoKujawskoPomorskie](https://www.facebook.com/WojewodztwoKujawskoPomorskie). Brak jednak odrębnego profilu dedykowanego współpracy urzędu z organizacjami. Podczas wywiadów zapytano badanych, czy widzą potrzebę utworzenia takiego profilu na Facebooku. Zdecydowaną aprobatę dla takiego pomysłu wyraziły dwie osoby reprezentujące NGO: w ich opinii każdy nowy kanał komunikacji jest mile widziany, a media społecznościowe są teraz podstawowym źródłem informacji dla coraz większej liczby ludzi. Pozostali badani albo nie widzieli potrzeby tworzenia odrębnego profilu na FB, albo nie wyrazili opinii w tym zakresie.

Z perspektywy urzędu – pracownicy biura współpracy z organizacjami widzą potrzebę komunikowania się z NGO za pośrednictwem mediów społecznościowych, wskazują jednak na obiektywne czynniki, które przeszkadzają w podjęciu takiego działania. W biurze pracują trzy osoby – są to zasoby ludzkie niewystarczające do uruchomienia kolejnego kanału komunikacji. Aby profil na Facebooku spełniał swoją rolę, powinien być regularnie aktualizowany – taka jest istota i sens funkcjonowania mediów społecznościowych. Tymczasem w obecnym składzie i przy takim poziomie obciążenia pracowników obowiązkami istnieje ryzyko, że utworzony profil nie będzie „żył” – brakuje osoby, która mogłaby się zająć jego regularnym prowadzeniem.

IV. Konsultacje społeczne

Kolejnym obszarem omawianym podczas wywiadów pogłębionych była organizacja konsultacji społecznych przez UM WK-P.

W początkowym okresie działania Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi część konsultacji odbywała się w formie spotkań – w opinii badanych przedstawicieli urzędu taka forma jednak nie sprawdziła się: spotkania cieszyły się niską frekwencją, a z kolei w przypadku bardziej licznej obecności trudno było w uporządkowany sposób zebrać uwagi w konsultowanej sprawie.

Dlatego obecnie w konsultacjach organizowanych przez urząd dominuje forma elektroniczna, spotkania organizowane są sporadycznie. Biuro ds. Współpracy wysyła informacje o konsultacjach w newsletterze, standardowo daje 10-14 dni na przesłanie uwag na formularzu konsultacyjnym. Na docenienie zasługuje fakt, że urząd – w duchu otwartości na potrzeby NGO – stara się uwzględnić dużą część zgłaszanych uwag. W tym roku podczas konsultacji programu wieloletniego na lata 2021-2026 wpłynęło ok. 40 opinii, 60% z nich zostało uwzględnionych. Urząd zdecydował się również na zorganizowanie drugich konsultacji – ogłoszonych po wprowadzeniu do konsultowanego dokumentu uwag z pierwszego etapu.

URZĄD O KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH

Na konsultacyjne spotkanie nie przychodził prawie nikt, przychodziło kilka osób. A jeśli takie spotkanie [było bardziej liczne], bo akurat nam się zdarzyło, że w Bydgoszczy pojawiło się więcej osób, to zrobił się straszny chaos. I stwierdziliśmy, że na poziomie województwa, bo na poziomie gdzieś tam lokalnym, gminnym, powiatowym, spotkania konsultacyjne, gdzie jest mała grupa, mała społeczność, bardziej się sprawdzają, mają sens, natomiast, jeśli chodzi o województwo, to jest zbyt duży obszar.

Jeden z uczestniczących w badaniu przedstawicieli UM WK-P w kontekście konsultacji zwrócił uwagę na niski odzew organizacji. Jako jedną z możliwych przyczyn wskazał fakt, że informacja o konsultacjach może nie docierać do wszystkich zainteresowanych NGO. Rekomendowane jest przygotowanie baz mailingowych organizacji, podzielonych na obszary tematyczne (np. zdrowie, ekologia itp.) – i wysyłanie informacji o prowadzonych konsultacjach do NGO zainteresowanych danym tematem. W zbiorczo wysyłanym newsletterze czy na stronie www informacja o konsultacjach danego dokumentu czy programu może niknąć w zalewie innych informacji i aktualności.

Z perspektywy przedstawicieli organizacji pozarządowych, sugerowane usprawnienia przebiegu konsultacji powinny obejmować:

- szybsze tempo analizy przez urząd zgłaszanych uwag – na wyniki konsultacji czasami czeka się dość długo;
- w przypadku konsultacji odbywających się w formie spotkań – dostosowanie godzin do możliwości tych przedstawicieli NGO, którzy nie mogą wziąć udziału w konsultacjach w godzinach pracy urzędu, bo na przykład pracują na pełen etat;
- usprawnienia w organizowaniu terminarza konsultacji – tak, by organizacje miały czas na przygotowanie uwag, a urząd – na ich analizę.

Jedna z organizacji zauważyła także, że – w przypadku konsultacji odbywających się w formie spotkań – uwagi zgłaszane przez organizacje są czasami przyjmowane jako swego rodzaju atak na działania urzędu, a nie propozycja, zaproszenie do dyskusji czy konstruktywna krytyka. Sugerowane jest większe otwarcie na rozmowę z organizacjami w duchu dążenia do wypracowania jak najlepszych rozwiązań, satysfakcjonujących dla obydwu stron.

WNIOSKI I REKOMENDACJE EWALUACJI

Wieloletni program współpracy samorządu województwa kujawsko-pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2016-2020 to kontynuacja programu wieloletniego realizowanego w latach 2011-2015. Podczas gdy zadaniem pierwszego dokumentu o tym charakterze było nadanie ram wzajemnej współpracy organizacji pozarządowych oraz samorządu województwa, ustabilizowanie pozycji Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w strukturze Urzędu Marszałkowskiego itp., kontynuacja nakierowana była na doskonalenie i rozwój wypracowanych wcześniej rozwiązań.

We wniosku końcowym należy stwierdzić, że globalnie zarówno wizja, jak i cele postawione przez *Wieloletni program* do roku 2020 zostały osiągnięte. Zadaniem ewaluacji jest jednak wskazanie obszarów, w których istnieje wciąż przestrzeń do wypracowywania lepszych i wydajniejszych ścieżek postępowania na podstawie zdobytych doświadczeń. Poniżej podsumowano obszary do rozwoju zidentyfikowane w ramach badania.

Problemem nadal pozostaje dysproporcja korzystania z funduszy w poszczególnych miastach i powiatach. Pomimo dodatkowej punktacji zapewnionej najmniej aktywnym powiatom należy rozważyć szersze działania wyrównujące szanse najmniej aktywnych miast i powiatów. Ważne tutaj mogą się okazać działania animacyjno-edukacyjne zachęcające do udziału w konkursach, podejmowane na przykład we współpracy z pełnomocnikami ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi przy Starostwach Powiatowych. Do rozważenia jest również wprowadzenie zróżnicowanych konkursów dedykowanych organizacjom o różnym poziomie doświadczeń czy

zróżnicowanych pod względem terytorialnym (np. konkurs dla organizacji z terenów wiejskich czy małych miejscowości).

Wyzwaniem pozostaje zawieranie w szerszym wymiarze umów o charakterze wieloletnim. Rekomendowane jest podejmowanie działań na rzecz zwiększania liczby zadań o charakterze dłuższym niż rok – jako ułatwiających rozwój organizacji, zwiększających ich stabilność finansową i zapewniających ciągłość działań NGO w społecznościach lokalnych. Działanie rekomendowane jest zwłaszcza odnośnie projektów dotyczących usług społecznych, których ciągłość świadczenia jest istotna w kontekście zaspokajania potrzeb mieszkańców województwa.

Wkład własny stanowi barierę wejścia dla wielu organizacji, rozwiązaniem wartym rozważenia jest jego ograniczenie lub modyfikacja.

Dofinansowania możliwe dzięki otwartym konkursom ofert w ramach WPW są istotnym wsparciem dla kujawsko-pomorskich organizacji pozarządowych i powinny być nie tylko kontynuowane, ale i poszerzane, przede wszystkim przez zwiększenie środków i rozważenie wprowadzenia konkursów dotyczących nowych obszarów.

Formalności związane z aplikowaniem o dotacje z jednej strony zostały uznane za nieskomplikowane przez organizacje biorące udział w konkursach, a z drugiej pojawiają się jako czynnik identyfikowany jako bariera wejścia. Warto rozważyć intensyfikację procesu szkoleniowego skierowanego szczególnie do młodych organizacji, uczącego aplikowania w konkursach. Odnośnie procesu szkoleniowego, istnieje potrzeba wprowadzenia szkoleń dla organizacji bardziej zaawansowanych, podnoszących kompetencje ich liderów.

W obszarze organizacji konkursów ofert rekomendowane są następujące działania: przygotowanie przez urząd FAQ - zbioru często zadawanych pytań odnośnie konkursów i odpowiedzi na nie, a także wzoru prawidłowo wypełnionego wniosku – i opublikowanie tych materiałów na stronie www oraz w systemie Witkac; dalsze działania na rzecz zwiększenia czytelności zasad obowiązujących w konkursach; poszerzenie, zaktualizowanie zakresu tematycznego konkursów, a także dalsze upraszczanie i elektroniczne ich przebiegu.

Do rozważenia jest również większe rozłożenie w czasie konkursów oraz wdrożenie konkursów na projekty interwencyjne, odpowiadające na pilne problemy, których nie da się przewidzieć z wyprzedzeniem, a także wprowadzenie konkursów dedykowanych organizacjom z małych miast i z obszarów wiejskich.

Zaangażowanie organizacji w konsultacje społeczne nadal pozostaje na relatywnie niewielkim poziomie. Zaledwie 36% organizacji bierze w nich udział. Warto podjąć działania w celu zwiększenia

udziału organizacji. Można w tym celu m.in. poprawić komunikację tak, aby informacja o konsultacjach miała większe szanse na dotarcie, zwiększyć czas konsultacji (sporo organizacji wskazało na brak czasu na udział w konsultacjach).

Bardzo pozytywnym aspektem, który powinien być kontynuowany i wzmacniany jest dofinansowanie wkładów własnych do innych projektów. Działanie to pozwala, po pierwsze, na rozwój organizacji poprzez realizację projektów, na które w innym przypadku nie byłoby ich stać, po drugie jest bardzo opłacalne z punktu widzenia wydatkowanych środków publicznych, jako że finalnie w województwie realizowane są działania wielokrotnie przekraczające uzyskane wsparcie.

W odniesieniu do poszczególnych celów postawionych w ramach *Wieloletniego programu współpracy* sformułowano następujące rekomendacje:

Lp.	Cel	Rekomendacje dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Cel nr 1: Angażowanie społeczności lokalnych z zapewnieniem ich optymalnego rozwoju		
1	Zlecanie zadań publicznych, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego organizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja systemu premiowania NGO z powiatów charakteryzujących się niższą aktywnością w ramach organizowanych przez urząd konkursów ofert • Wprowadzenie zróżnicowanych konkursów dedykowanych organizacjom o różnym poziomie doświadczeń i w różnych stadiach rozwoju jako element animowania nowych inicjatyw społecznych w regionach województwa o mniejszym kapitale społecznym.
2	Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie prawa miejscowego o charakterze wojewódzkim – strategii, programów, procedur itp.	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja zapraszania organizacji do włączania się w tworzenie prawa miejscowego o charakterze wojewódzkim – strategii, programów, procedur itp. – stworzenie bazy organizacji zainteresowanych różnymi obszarami tematycznymi (np. ekologia, zagospodarowanie przestrzenne itp.) – i wysyłanie do NGO powiadomień nt. możliwości zaangażowania we współtworzenie danego dokumentu.
3	Partnerskie określanie priorytetów konkursowych w rocznych programach współpracy	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja konsultowania priorytetów konkursowych w rocznych programach współpracy.

Cel 2 - Budowanie partnerskiej współpracy opartej o wzajemne zaufanie stron		
1	Stałe doskonalenie systemu informacji	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie nowych form komunikacji z organizacjami pozarządowymi np. poprzez media społecznościowe. • Utrzymanie na wysokim poziomie liczby osób i organizacji korzystających z portalu - NGO.kujawsko-pomorskie.pl oraz z newslettera.
2	Funkcjonowanie systemu konsultacji społecznych w wymiarze wojewódzkim programów strategicznych oraz priorytetów programów operacyjnych, w tym prowadzenie konsultacji drogą elektroniczną	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie liczby kanałów informacyjnych, w których zamieszczone są informacje o konsultacjach społecznych.
3	Opracowanie we współpracy z Sejmikiem Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego (SOP) i Radą Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) oraz wdrażanie jasnych i obiektywnych zasad i standardów współpracy, na które składają się: Roczny program współpracy, Zasady organizacji konkursów, w tym oceny ofert	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczny przegląd już obowiązujących standardów (na które składają się Roczny program współpracy, Zasady organizacji konkursów, w tym oceny ofert) oraz ich aktualizacja i modyfikacja w odpowiedzi na potrzeby zgłaszane przez NGO.
4	Prowadzenie cyklicznej diagnozy sytuacji trzeciego sektora (ilościowa i jakościowa) oraz wolontariatu w województwie kujawsko-	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie systematycznej realizacji diagnozy sytuacji trzeciego sektora oraz wolontariatu w województwie kujawsko-pomorskim min. raz na cztery lata.

	pomorskim	
5	Monitorowanie wykorzystania środków finansowych	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie wysokiego poziomu wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na otwarte konkursy ofert.
Cel 3 - Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych		
1	Rozwój działalności o charakterze wspierającym dla organizacji pozarządowych (Centra Organizacji Pozarządowych, Ośrodki Wsparcia, usługi szkoleniowe, poradnicze i informacyjne)	<ul style="list-style-type: none"> • Cel pokrywa się częściowo z innym celem szczegółowym - „Udzielanie organizacjom wsparcia pozafinansowego”. Rekomendowane jest ograniczenie się do jednego celu obejmującego działania wspierające NGO pod względem szkoleniowym, doradczym, informacyjnym itp.
2	Zwiększanie liczby zadań o charakterze wieloletnim	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowanie i rozwijanie możliwości realizacji projektów/zadań wieloletnich.
3	Dofinansowanie wkładów własnych organizacji do projektów finansowanych z innych źródeł	<ul style="list-style-type: none"> • Dalszy rozwój programu dofinansowywania wkładów własnych do projektów organizacji pozarządowych. • Szersza promocja konkursu wśród organizacji pozarządowych.
4	Udzielanie organizacjom wsparcia pozafinansowego	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja procesu doradzania organizacjom pozarządowym. • Dalsza organizacja szkoleń dla NGO, wprowadzenie szkoleń dla organizacji o różnym poziomie zaawansowania. • Przegląd zasobów lokalowych urzędu pod kątem ich ewentualnego udostępniania organizacjom na potrzeby stałej działalności, po obniżonych stawkach.
5	Wprowadzenie generatora ofert i sprawozdań	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja elektronicznej formy składania ofert w ramach konkursów organizowanych przez Urząd Marszałkowski – i dalsze usprawnianie tego działania. • Kontynuacja wsparcia doradczego, informacyjnego dla NGO (m.in. odnośnie obsługi generatora), mającego na celu zmniejszenie liczby ofert odrzucanych z przyczyn formalnych.
Cel nr 4: Wspieranie i promowanie współpracy organizacji pozarządowych		
1	Promowanie międzysektorowych projektów partnerskich	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie nowych – oprócz zamieszczania informacji w aktualnościach o konkursach czy wydarzeniach – sposobów promowania projektów międzysektorowych np. pokazywanie dobrych praktyk współpracy międzysektorowej czy wizyty studyjne do samorządów, na terenie których wdrażane są partnerskie działania podmiotów z różnych sektorów.

2	Wspieranie sieci i federacji organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none">• Organizacja konkursów na działania obejmujące wspieranie tworzenia i rozwoju sieci organizacji – zarówno formalnych, jak i nieformalnych platform współpracy NGO.
3	Promowanie idei współpracy, w tym tworzenia partnerstw wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none">• Dalsze uwzględnianie kryterium partnerstwa w otwartych konkursach ofert.